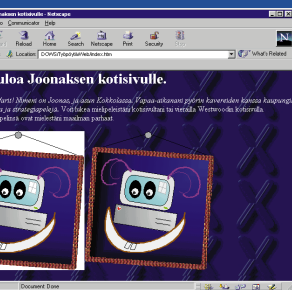


Näistä kerromme seuraavissa numeroissa

Kompuutlerin kotisivukoulun oppitunnit

1 Ensimmäisellä tunnilla opit käyttämään Netscape Composer -kotisivu-ohjelmaa. Perustat uuden kotisivun, lisäät sille tekstiä ja kuvia ja laitat sivun lopuksi Internetiin.



2 Internet-sivut yhdistetään toisiinsa hyperlinkeillä. Niistä opit toisella oppitunnilla.

3 Opit tekemään liikkuvia kuvia ja lisäämään niitä omalle kotisivullesi.

4 Asiat voi esittää selkeästi taulukoiden ja luetteloiden avulla.

5 Opit tekemään laskurin, joka laskee sivusi saaman suosion.

6 Kehykset tekevät sivun kuin sivun selkeäksi, kokeile vaikka itse.

7 Verkon hienoisimmat sivut tehdään Javalla. Me teemme animoidun painikkeen.



KOKEILE ITSE

Kotisivuohjelma Netscape Composer löytyy K-rompun 3/99 keltaisen painikkeen takaa.



Kotisivukoulu, osa 1

Näin teet itse oman kotisivusi

Oman kotisivun tekeminen on helpompaa kuin uskotkaan. Jo pienellä harjoituksella opit tekemään näyttäviä Internet-sivuja. Kompuutteri Kaikille aloittaa kotisivukoulunsa, tervetuloa mukaan!

Internet on monimuotoinen laitos, mutta useimmille se on tuttu juuri World Wide Webin kautta. Selainohjelma päästää käyttäjänsä "surffaamaan" verkon miljoonille kotisivuille tutustumaan siihen, mitä kaiken maailman yritykset, tutkimuslaitokset ja järjestöt kertovat itsestään ja omasta toiminnastaan.

Myös tavallinen yksityishenkilö voi päästä aktiiviseksi osaksi kyberavaruutta tekemällä oman kotisivun. Sivun tekeminen on helppoa, hauskaa ja yleensä täysin ilmaista. Useimmat Internet-palveluidentarjoajat tarjoutuvat tekemään asiakkailleen oman yksinkertaisen kotisivun ilmaiseksi.

Tässä artikkelissa kerromme kotisivun rakenteesta ja siitä, kuinka pääset itse työn alkuun. Näytämme myös, miten laitat oman sivusi Internetiin, jotta maailman miljoonat Internetin käyttäjät pääsevät tutustumaan työsi tuloksiin.

Kompuutteri Kaikille -lehden seuraavissa numeroissa neuvomme sinua kehittämään kotisivuasi ja lisäämään sille

uusia, näyttäviä tehosteita, jotka antavat sivullesi ammatimaisen sävöyksen. Ensimmäisessä osassa kerromme kuitenkin kotisivun rakenteesta ja pääosista ja siitä, miten laitat sen Internetiin. Kotisivukoulun kuudella seuraavalla oppitunnilla voit kehittää kotisivun tekemisen jaloa taitoa.

Miten kotisivuja tehdään ja missä?

Hienoisimmat Internet-sivut ovat enimmäkseen pelkkää tekstiä, hyperlinkkejä ja kuvia.

Sivujen ulkoasun takana piilee ohjelmointikieli nimeltä HTML. Ohjelmointikieli saattaa kuulostaa hienolta sanalta, mutta kotisivu on pelkkää tekstiä – ruudulla näkyvää – ja koodeja, jotka kertovat selainohjelmillesi, miltä kyseisen kotisivun tulee näyttää. Kaikkien näyttävien erikoistehosteiden toteuttamisesta ja näyttämisestä tietokoneesi ruudulla on vastuussa selainohjelma, jota käytetään myös siirtymiseen verkkosivulta toiselle.

Siksi sama sivu voi näyttää hyvinkin erilaiselta erilaisissa

selainohjelmissa – ja jopa saman selainohjelman eri ohjelmaversioissa.

HTML-kieltä on suhteellisen helppo oppia. On kuitenkin olemassa myös monia ohjelmia, joissa HTML:stä ei tarvitse tietää mitään. Niiden avulla kotisivun suunnitteleminen näytölle on yhtä helppoa kuin tekstinkäsittelyohjelman käyttäminen. Tällainen ohjelma on esimerkiksi Netscape Composer. Se on osa Netscape Communicator 4.5 -ohjelmaa, johon kuuluu myös selainohjelma, sähköposti ja ohjelma uutisryhmien lukemiseen.

Kotisivuohjelman lisäksi saat siis käyttöösi ylimääräisen selainohjelman, mikä ei ole lainkaan hassumpaa. Kannattaa pitää silmällä sitä, miltä sivut näyttävät suosituimmissa selaimissa – Netscape Navigatorissa ja Internet Explorerissa – jotta mahdollisimman monet pystyvät lukemaan sivujasi.

Netscape Communicator on ilmainen ohjelma. Helpotimme sen hankkimista entisestään laittamalla sen uusimman version kuukauden K-rompulle. ■

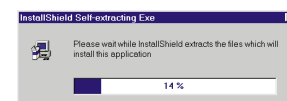
Asenna Composer

Netscape Communicatorin asennus tapahtuu kahdessa vaiheessa. Kopioi ensin kaikki ohjelman tiedostot. Muodosta sitten käyttäjäprofiili ohjelman eri käyttäjille. Silloin useampi henkilö voi käyttää ohjelmaa esimerkiksi sähköpostin lähettämiseen, mutta ei voi lukea muiden postea.

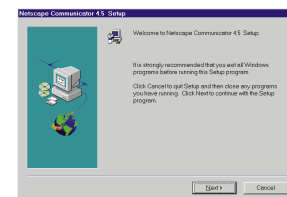
Asennus

1 Valitse K-ohjelmat rompulta ja napsauta Communicator.

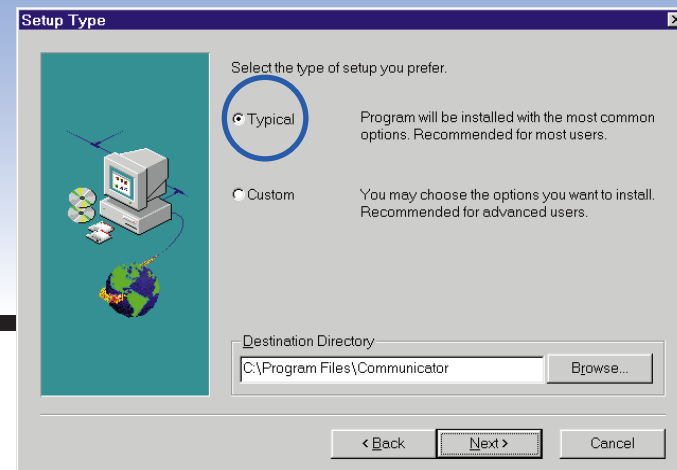
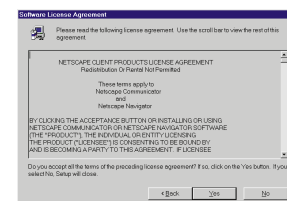
2 Asennusohjelma purkaa tiedostoja asennusta varten.



3 Hetken kuluttua sinut toivotetaan tervetulleeksi asennusohjelmaan. Napsauta Next-painiketta.

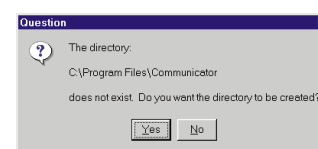


4 Hyväksy lisenssiehdot napsauttamalla Yes-painiketta. Asennus jatkuu.

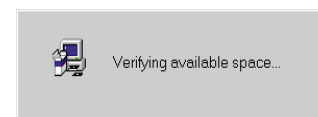


5 Valitse asennustyyppi. Typical ja määritä tarvittaessa Communicatorin asennuspaikka. Napsauta Next.

6 Communicator-kansiota ei ole vielä olemassa. Luo kansio napsauttamalla Yes.

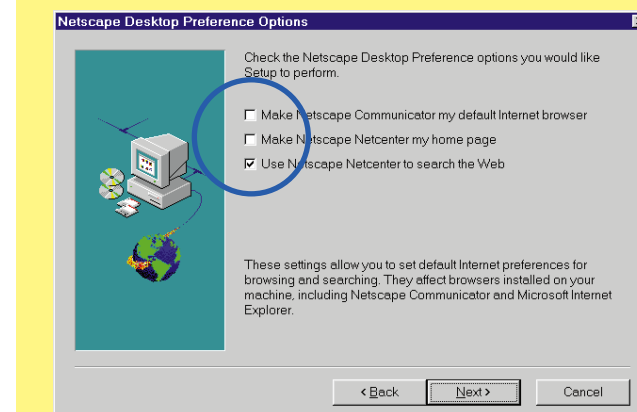


7 Asennusohjelma tarkastaa, onko vapaata kiintolevytilaa riittävästi.

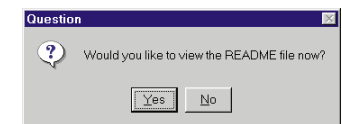


8 Määritä nyt, haluatko oletusselaimeksi Netscape Communicatorin. Oletusselain käynnistyy, kun kaksoisnapsautat Internet-osoitetta. Jos haluat käyttää esim. Internet Exploreria, poista valinta kohdasta "Make Netscape

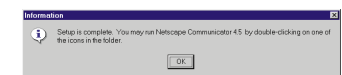
Communicator my default Internet browser". Poista myös valinta "Make Netscape Net-center my home page". Sinulla on varmasti jo jokin muu aloitussivu, eikä sitä ole syytä vaihtaa. Hyväksy tekemäsi valinnat napsauttamalla Next-painiketta.



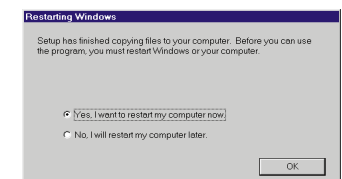
12 Kun asennus on valmis, voit lukea perustietoja Communicatorista. Napsauta Yes, jos haluat lukea tekstin tai ohita teksti painamalla No.



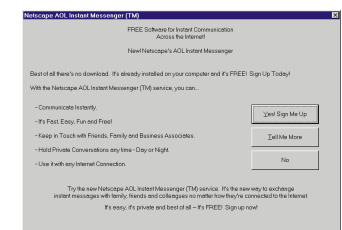
13 Asennus on valmis. Napsauta OK.



14 Tietokone pitää nyt käynnistää uudelleen. Käynnissä olevat ohjelmat kannattaa sulkea ja asiakirjojen tiedot tallentaa. Valitse Yes ja napsauta OK-painiketta.



15 Kun tietokone on taas käynnissä, näyttöön tulee AOL Instant Messengerin mainos. Sitä ei tarvita tässä, joten napsauta kylmästi No.



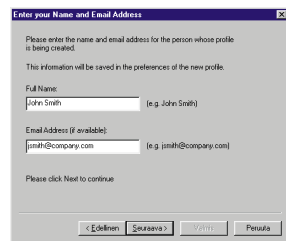
■ Netscape Communicator on nyt asennettu kiintolevyllesi. Kotisivuohjelma Composerin lisäksi paketti sisältää Navigator-selainohjelman, Messenger-sähköpostiohjelman ja uutistenlukuohjelman.

Muodosta profiili

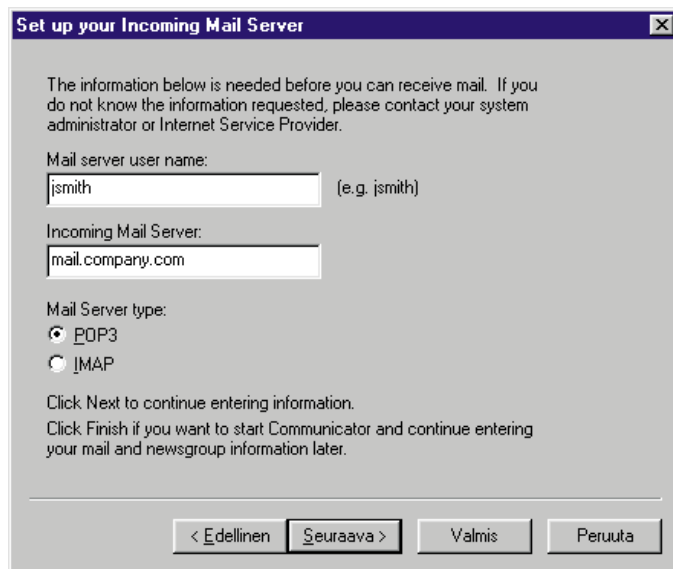
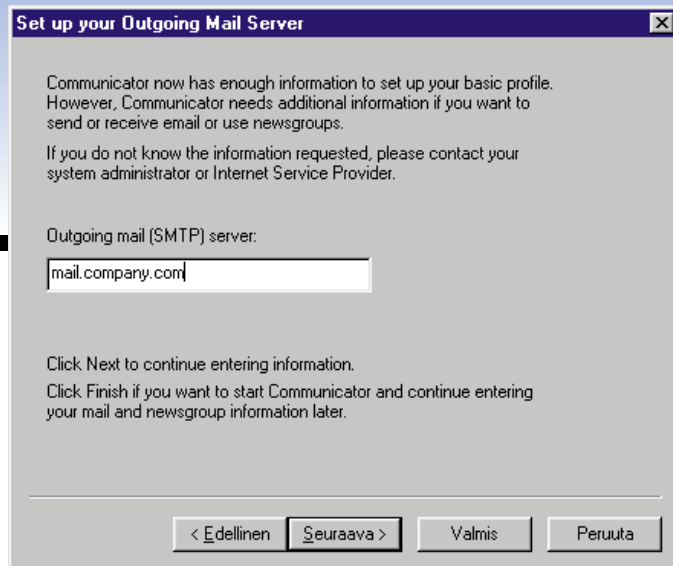
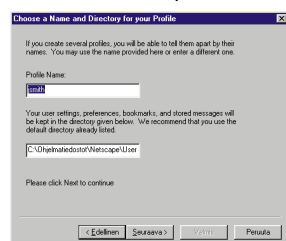
Ennen kun voit käyttää Netscape Communicatoria, sinun on muodostettava ns. käyttäjäprofiili. Sen avulla ohjelmaa voi käyttää useampi henkilö, ja jokaisella on silloin myös oma postilaatikko. Profiili on tehtävä, vaikka olisitkin ohjelman ainoa käyttäjä.

1 Käynnistä Composer Käynnistä-valikosta valitsemalla Ohjelmat – Netscape Communicator – Netscape Composer. Avautuva valintaikkuna kehottaa sinua muodostamaan profiilin. Napsauta Seuraava-painiketta.

2 Kirjoita nimesi ja sähköpostiosoitteesi. Napsauta Seuraava.

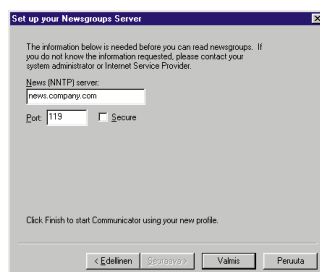


3 Anna profiilille nimi tai hyväksy Netscapen ehdottama nimi. Voit valita profiilin tallennuskansion. Jatka eteenpäin napsauttamalla Seuraava-painiketta.

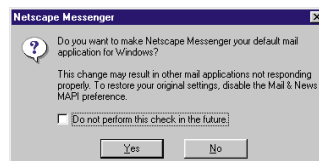


4 Jos et aio käyttää Netscapen postiohjelmaa sähköpostin lähettämiseen, voit jättää tämän kohdan väliin. Jos haluat käyttää ohjelmaa, kirjoita postipalvelimesi nimi ja oma käyttäjänimesi. Napsauta Seuraava-painiketta joka kohdan jälkeen.

5 Jos haluat käyttää Messengeriä uutisryhmien lukemiseen, anna Internet-palvelujentarjoajasi uutispalvelimen nimi (alkaa yleensä sanalla news). Napsauta sitten Suorita-painiketta.



6 Vielä on tehtävä yksi valinta. Jos haluat käyttää Netscape Messengeriä postiohjelmana, napsauta Yes. Muussa tapauksessa rastita kohta "Do not perform this check in the future" ja napsauta No-painiketta. Jos käytät jo esim. Outlook Expressiä, Messengerin käyttöön ei ole tarvetta siirtyä.



Composerin sisältö

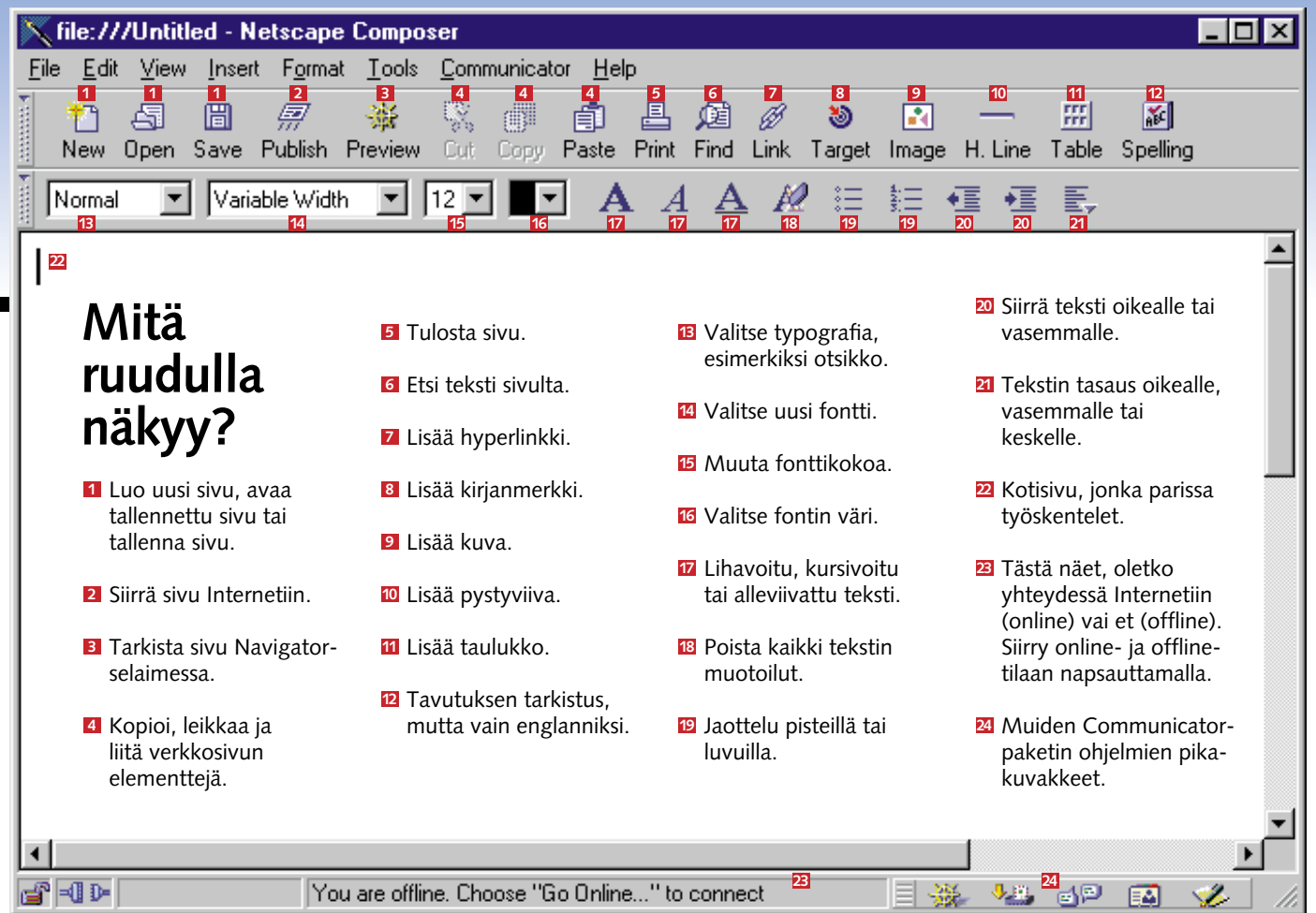
Composer on Netscape-yhtiön tuote. Sitä ei myydä erillisenä ohjelmana, mutta sen voi hankkia Netscape Communicator -paketissa, joka löytyy K-rompusta. Composerissa ei ole aivan kaikkia erikoisohjelmien toimintoja, mutta sillä pystyy hyvin tekemään kotisivuja, joissa on hyperlinkkejä, kuvia, värejä ja monia muita hienouksia. Composer on helppokäyttöinen. Voit kirjoittaa tekstin ja muokata sitä kuten tavallisessa tekstinkäsittelyohjelmassa.

Käynnistä Composer

1 Käynnistä Composer Käynnistä-valikosta valitsemalla Ohjelmat – Netscape Communicator – Netscape Composer. Jos olet luonut useamman kuin yhden profiilin, sinun on valittava, mitä niistä haluat tällä kertaa käyttää.



2 Ohjelma on nyt käyttövalmis. Näyttöön saatava avautuu valintaikkuna, jossa ehdotetaan Internet-yhteyden ottamista. Siihen ei nyt ole tarvetta, joten sulje ikkuna. Jos haluat avata verkkoyhteyden, se onnistuu napsauttamalla alaosan Online-kuvaketta.



Mitä ruudulla näkyy?

1 Luo uusi sivu, avaa tallennettu sivu tai tallenna sivu.
2 Siirrä sivu Internetiin.
3 Tarkista sivu Navigator-selaimessa.
4 Kopioi, leikkaa ja liitä verkkosivun elementtejä.

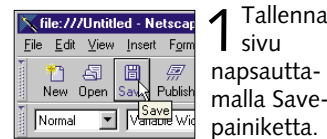
5 Tulosta sivu.
6 Etsi teksti sivulta.
7 Lisää hyperlinkki.
8 Lisää kirjanmerkki.
9 Lisää kuva.
10 Lisää pystyviiva.
11 Lisää taulukko.
12 Tavutuksen tarkistus, mutta vain englanniksi.

13 Valitse typografia, esimerkiksi otsikko.
14 Valitse uusi fontti.
15 Muuta fonttikokoa.
16 Valitse fontin väri.
17 Lihavoitu, kursivoitu tai alleviivattu teksti.
18 Poista kaikki tekstin muotoilut.
19 Jaottelu pisteillä tai luvuilla.

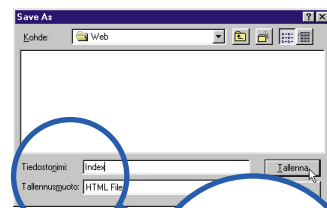
20 Siirrä teksti oikealle tai vasemmalle.
21 Tekstin tasaus oikealle, vasemmalle tai keskelle.
22 Kotisivu, jonka parissa työskentelet.
23 Tästä näet, oletko yhteydessä Internetiin (online) vai et (offline). Siirry online- ja offline-tilaan napsauttamalla.
24 Muiden Communicator-paketin ohjelmien pika-kuvakkeet.

Tallennus kiintolevylle

Muista tallentaa asiakirja aika ajoin. Aluksi kotisivu tallennetaan tietokoneen kiintolevylle.



2 Valitse tiedostolle kansio ja kirjoita tiedostonimi. Napsauta Tallenna-painiketta.

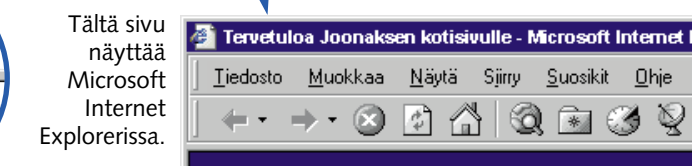
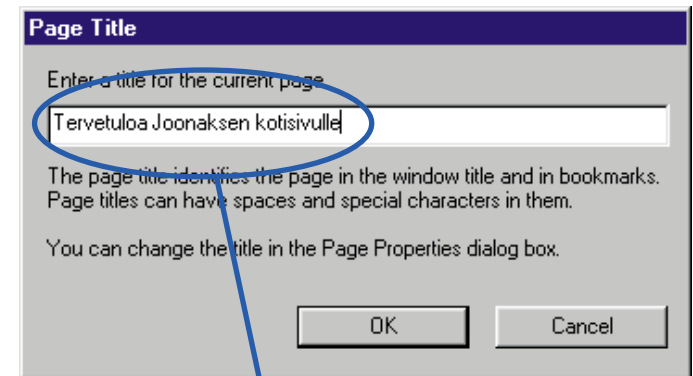


Esimerkissä tiedoston nimeksi on annettava "Index.htm".

Kerromme myöhemmin, kuinka siirrä sivun Internetiin kaiken kansan nähtäville. Kun tallennat kotisivun, tiedostolle on annettava nimi. Jos kyseessä on sivuston aloitus sivu, kuten tässä tapauksessa, Internet-palvelujentarjoajasi on mää-

rännyt sivun nimen jo ennakolta. Jotkin palvelujentarjoajat edellyttävät esimerkiksi, että etusivun on oltava nimeltään "index.htm", toiset taas odottavat nimiä "default.htm" tai "home.html". Kysy asiaa omalta palvelujentarjoajasi.

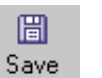
3 Anna sivulle otsikko. Otsikko näkyy selainohjelman ikkunas- sa, kun joku lukee sivuasi. Napsauta lopuksi OK-painiketta.



Katso sivua selaimessa

Kotisivua tehdessä on vaikea nähdä, miltä lopputulos todellisuudessa näyttää. Netscape Composer näyttää tuloksen melko hyvin, mutta aina kannattaa tarkistaa. Jos haluat, että lopputulos miellyttää useimpien lukijoiden silmää, kannattaa tarkastella sivua sekä Internet Explorerilla että Netscape Navigatorilla.

1 Tallenna sivu kiintolevylle napsauttamalla Save-painiketta.



2 Tarkastele sivua Netscape Navigatorissa Preview-painikkeella.



3 Jos haluat nähdä sivun Internet Explorerissa, käynnistä Explorer ja avaa sivu Tiedosto-valikon Avaa-komennolla.

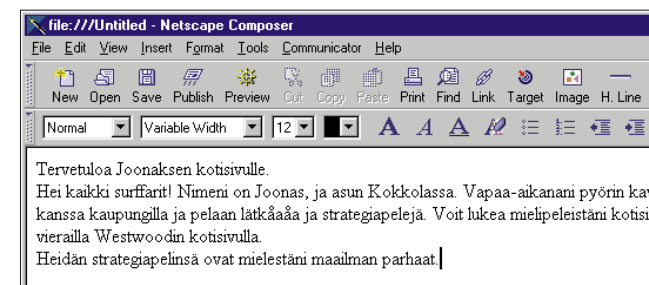




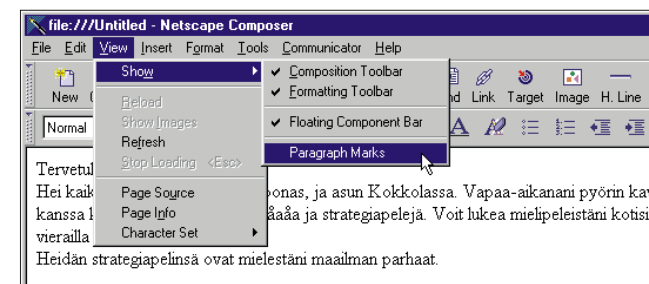
Tekstiä sivulle

Useimpien kotisivujen tärkein elementti on yhä kaikista teknisistä hienouksista huolimatta tavallinen

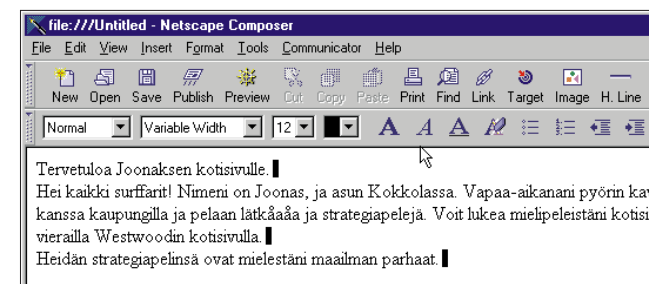
Composer huolehtii rivinvaihtoista rivin täytyttyä, joten voit kirjoittaa tekstin kuten tekstinkäsittelyohjelmassa.



Jos haluat nähdä ohjausmerkit kappaleiden välissä, valitse View-valikosta kohta Show ja sen alakohhta Paragraph Marks. Ohjausmerkit eivät näy varsinaisella Internet-sivulla.



Kun ohjausmerkit ovat valittuina, jokaisen kappaleen lopussa näkyy palkki. Pystyviiva ja palkki osoittavat sivun lopun.



Poistamalla ohjausmerkit voit tarkastella sivua sellaisena kuin se tulee näkymään selainohjelmassa.

Tekstin muotoilu

Tasalaatuinen teksti on melko tylsää katsottavaa, eikä siitä erota kunnolla edes otsikoita. Saat kotisivusi tekstin selkeyttä ja potkua käyttämällä erilaisia *typografioita*.

Typografian perusajatus on helpottaa tekstin muotoilua. Onhan paljon nopeampaa vali-

Normal Formatted	Kotisivun teksti. Kiinteäleveyksinen teksti. Käytetään kohdissa, joissa on tarkoitus näyttää kaikki välilyönnit. Käytetään yleensä courier-fontin yhteydessä.
List Item	Näyttää luettelon kohdat erotettuna pistemerkeillä.
Heading 1-6	Kuusi osoitetasoa, joista Heading 1 on suurin.
Address	Osoitteen merkitsemistä varten. Näkyy yleensä kursiviina.

Valitse typografia

1 Valitse muotoiltava teksti. Joitakin typografioita käytetään yksittäisiin sanoihin, toisia kokonasiin tekstikappaleisiin.

2 Valitse käytettävä typografia luettelosta.

– tai ...

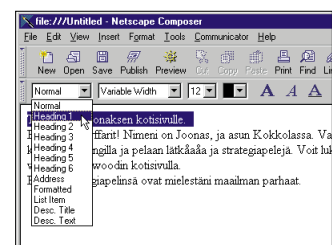
Valitse fontin ulkonäkö

1 Valitse muutettava merkki.

2 Valitse lihavointi, kursivi, alleviivaus, väri tai koko työkalupalkista.

ta vain otsikkotypografia kuin muuttaa jokaisen otsikon fonttikokoa ja lihavoitinta joka kerta kun haluaa muuttaa tekstin otsikoksi. Sen lisäksi typografialla tehty otsikko näkyy kaikissa tilanteissa otsikkona – lukijan käyttämästä selainohjelmasta riippumatta.

HTML-kielessä on käytettävissä monia valmiita typografioita, joita käytetään eri tarkoituksiin. Niistä yleisimmät esitellään tässä:



Vauhtia väreistä

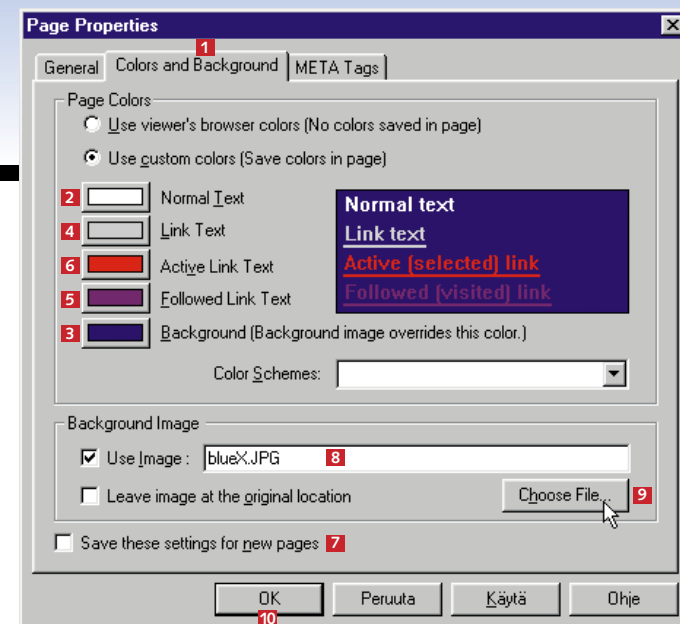
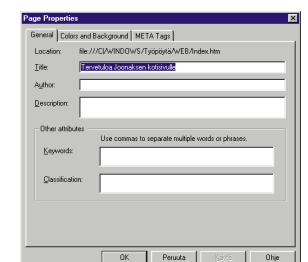
Kun alat tehdä uutta sivua, sen taustaväriksi tarjotaan tylsää valkoista, ja tekstistäkin on tulossa tavallista mustaa. Onneksi kumpakin väriä voi muuttaa mielen mukaan.

Ennen kuin muutat kaikkien sivujesi pohjat violeiksi ja tekstit keltaisiksi, on varoituksen sana paikallaan: Huolehdi siitä, että tekstin ja taustavärin välillä on riittävästi kontrastia. Silloin tekstiä on helpompi lukea. Jos tausta on vaalea (esim. keltainen, valkoinen tai harmaa), tekstin on oltava mieluiten tumma (musta, tummansininen tai tummanvihreä).

Format-valikosta voit valita tekstin, hyperlinkkien ja taustan värit ja muuttaa sivun otsikkoa. Napsauta Format-valikkoa ja valitse "Page Colors and Properties". Valintaikkunassa on kolme välilehteä, joista tässä käsittelemme kahta.

Sivun yleiset ominaisuudet

Tärkein kohta on sivun otsikon valinta. Otsikko näkyy selaimen otsikkorivillä. Voit kirjoittaa myös sivun tekijän nimen ja tarvittaessa myös joitakin hakusanoja.



Värit ja tausta

Välilehdellä "Colors and Background" 1 voit valita värit tekstille 2 ja taustalle 3. Voit lisäksi valita hyperlinkkien 4, käytettyjen hyperlinkkien 5 ja aktiivisten hyperlinkkien 6 värit.

Jos haluat sivun taustalle kuvan, voit myös valita sen täältä. Kerromme kuvista lisää tämän kappaleen lopussa.

On hyvä idea määrittää hyperlinkeille hieman erilainen

väri kuin muulle tekstille. Silloin linkit on helpompi havaita. Jos valitset oman värinsä myös käytetyille hyperlinkeille, sivun lukija huomaa helposti, missä on jo tullut käytyä. Aktiivisten hyperlinkkien väri näkyy sivulla vain silloin, kun kyseistä linkkiä napsautetaan.

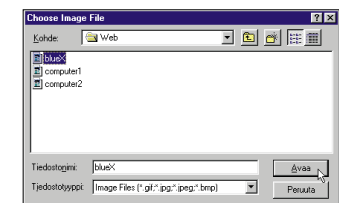
Huomaa, että voit määrittää samat asetukset kaikille tekemillesi sivuille valitsemalla kohdan "Save these settings for new pages" 7.

Kuvan käyttäminen sivun taustana

Kuvan käyttäminen sivun taustana piristää muuten niin kovin harmaita Internet-sivuja. Taustakuva ei kuitenkaan saa häiritä tekstin luettavuutta, joten sen on oltava yksinkertainen, eikä se saa sisältää liikaa värejä tai kontrastia.

1 Rastita kenttä Use image 8 ja valitse kuva Choose file -painikkeella 9.

2 Valitse tiedosto ja napsauta Avaa-painiketta.



3 Napsauta OK 10. Kuva näkyy nyt tekstin taustalla. Muista, että sama kuva täyttää koko taustan. Esimerkin kuvassa on vain yksi X, mutta se kopioituu koko sivun taustaksi.





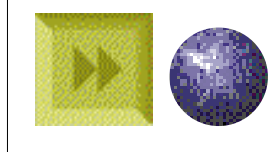
Piristä sivua kuvilla

Tähän asti olemme käyttäneet vain tekstiä. Tekstissä ei ole sinänsä mitään vikaa, mutta se käy pidemmän päälle tylsäksi. Onneksi kotisivuille voi laittaa myös kuvia. Muista, että kuvat latautuvat hitaasti.

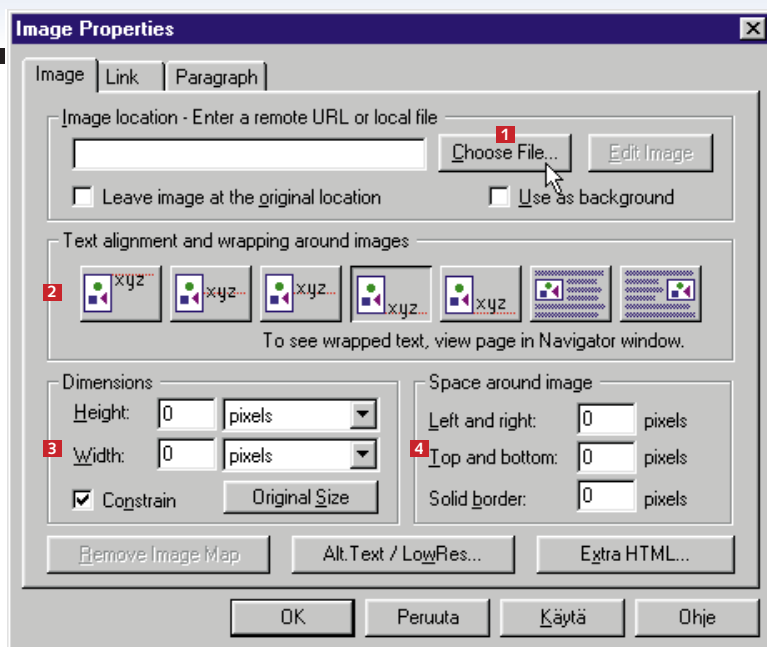
Voit tehdä kuvista hyperlinkien kaltaisia painikkeita. Hyperlinkkeihin paneudutaan tarkemmin seuraavassa numerossa.

Kotisivujen kuvilla on yleensä kaksi tarkoitusta:

1. Sivun ulkonäön parantaminen taustakuvien, rajaviivojen ja erilaisten painikkeiden avulla.



2. Kuvat voivat olla myös osa verkkosivun sisältöä. Esimerkiksi Tiibetin-vaelluksesta kannattaa kertoa myös kuvin, koska maise- mat kiinnostavat monia.



Kuvassa näkyy kaksi alun perin samanlaista kuvaa. Ainoa ero on se, että toinen kuva on tallennettu kuvankäsittelyohjelmassa ja siinä on käytetty läpinäkyvää taustaa. Alkuperäinen valkoinen tausta on siis määritetty läpinäkyväksi. Se, että kuvan keskellä oleva vaalea alue ei olekaan läpinäkyvä, johtuu siitä, että sen väri onkin vaaleanharmaa. Jos kuvan silmät ja suu olisivat olleet hohtavan valkoiset, niistäkin paistaisi nyt tausta läpi.

Lisää kuva sivulle

- 1 Sijoita hiiren osoitin paikkaan, johon haluat lisätä kuvan.

- 2 Napsauta Insert Image -painiketta. Näyttöön tulee valintaikkuna.

- 3 Valitse kuva napsauttamalla Choose file -painiketta. Tiedostomuodon on oltava JPG tai GIF.

- 4 Kohdassa "Text alignment and wrapping around images" voit määrittää, tuleeko kuvan ympärille tekstiä vai ei.

- 5 Jos kuva on sivulle liian suuri tai pieni, voit muuttaa kuvakokoa kohdassa Dimensions. Ei kannata pakottaa lukijoita lataamaan tietokoneelleen suurta kuvaa, joka ei lopulta mahdukaan ruudulle.

- 6 Kohdassa "Space around image" voit määrittää kuvan ympärille tulevan tyhjän tilan koon. Voit myös kehystää kuvan, jos haluat.

- 7 Kun kuva on kunnossa, napsauta OK-painiketta.

Mistä kuvia löytyy?

Kuvia voit tehdä itsekin kuvankäsittelyohjelmalla, joka pystyy tallentamaan GIF- tai JPG-muodossa. Voit myös käyttää leikekuvakokoelmien tarjontaa. Toisten tekemiä kuvia ei saa käyttää ilman lupaa.

Onneksi on olemassa myös sellaisia kuvia, joita saa käyttää ilmaiseksi. Esimerkiksi jokaisen K-rompun kuvakokoelmat ovat kaikkien kiinnostuneiden vapaassa käytössä.

Tiedostomuodot

Kuva ei koskaan ole pelkkä kuva. Erilaisia tallennusmuotoja on monenlaisia, ja kaksi niistä sopii erityisen hyvin Internet-käyttöön: GIF ja JPG. Kumminkin tiedostotyypit ovat pakattuja, joten ne vievät suhteellisen vähän levytilaa. Pakattujen kuvien lataaminen verkon kautta tapahtuu niinikään nopeasti.

GIF-tiedostoja käytetään yleensä tallennettaessa yksinkertaista grafiikkaa, jossa ei ole turhia värejä. GIF-kuvissa voi käyttää vain 256 eri väriä. Jos haluat käyttää läpinäkyviä taustoja, voit määrittellä haluamasi värit läpinäkyviksi ja tallentaa tiedoston GIF-muodossa. GIF-kuva voi sisältää myös animaation.

JPG-tiedostoja käytetään yleensä moniväristen ja -mutkaisten valokuvien tallentamiseen. JPG-kuvassa värejä voi olla jopa 16 miljoonaa, mutta tiedoston koko on silti pienempi kuin GIF-kuvan. Tiukka pakkaaminen huonontaa kylläkin hieman kuvan terävyyttä.

Pidä järki päässä

Vanhan sanonnan mukaan yksi kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa. Tietokoneasioissa sanontaan voi lisätä jälkihuomatuksen "Ja sen huomaa tiedoston koosta". Jos käytät kuvatie- dostoja kotisivullasi, pidä aina mielessä kuvien koko. Suuren kuvan lataaminen kestää aina kauemmin kuin pienemmän.

Internet-sivuja ladattaessa tietoa siirtyy yleensä korkeintaan 3,5 kilotavua sekunnissa (33.600 bps -modeemilla). Vaikka sivulasi olisi viisi pientä 15 kilotavun kokoista kuvaa, niiden latautuminen lukijan koneelle katseltavaan kuntoon kestää ainakin 20 sekuntia. Vain harva satunnainen surffaaja jaksaa odottaa yhtään kauemmin.

Kuvatiedostojen pienentämiseen on monia keinoja:

1. JPG-kuvat: Pakkaa tiedosto tiiviiksi. Muista tarkistaa kuvan laatu vielä pakkaamisen jälkeen.
2. GIF-kuvat: Alenna kuvan värien määrää. GIF-kuvat pienenevät, jos niissä on vain 64 tai 128 väriä tavallisen 256 värin sijaan.
3. Pienennä kuvakokoa. Rajaa epäolennaisuudet kuvan ulkopuolelle. Silloin tiedoston koko pienenee ja kuvan pääasia korostuu.
4. Tee kaksi erikokoista kuvaa samasta tiedostosta. Pienet kuvat tulevat ruudulle automaattisesti. Jos lukija haluaa katsella jotain joonaa, mutta tiedoston koko on silti pienempi kuin GIF-kuvan. Tiukka pakkaaminen huonontaa kylläkin hieman kuvan terävyyttä.

Kotisivulta Internetin sivuille

Ensimmäinen kotisivusi on nyt valmis. Nyt pitäisi vielä siirtää sivu Internetiin, jotta kaikki maailman surffaajat pääsisivät tutustumaan kotisivuusi.

Kotisivutiedosto on ladattava – eli kopioitava – Internet-palveluntarjoajasi tietokoneelle. Sinun on kopioitava itse sivu sekä siihen liittyvät kuvat.

Kun sivut ovat kerran palveluntarjoajan tietokoneella, muut Internetin käyttäjät voivat ladata niitä, vaikka sinä itse et olisi tietokoneen lähelläkään.

Ennen sivun siirtoa sinun on tiedettävä joitakin siirtämiseen liittyviä perustietoja. Ilman näitä tietoja sivut pysyvät tiukasti sinun koneellasi:

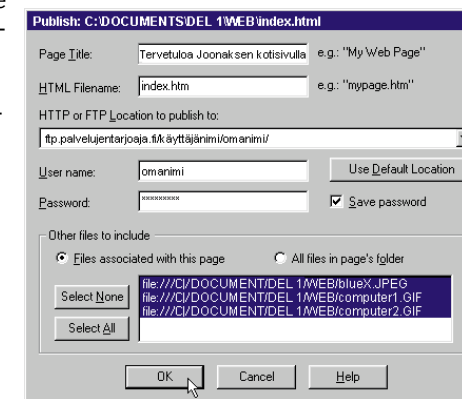
Palvelimen osoite, esimerkiksi <ftp.palveluntarjoaja.fi>, sinun käyttäjänimesi, salasanasasi, vakiosivun nimi (yleensä index.htm, default.htm tai home.html) ja sen palvelimella olevan kansion nimi, johon tiedostot on tallennettava.

Lisäksi sinun on tiedettävä kotisivullesi annettava nimi, esim. www.palveluntarjoaja.fi/~omanimi/, jotta voit kertoa muillekin, mistä osoitteesta sinun kotisivusi löytyy.

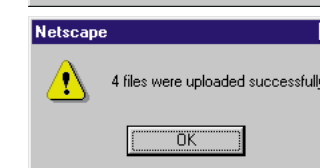
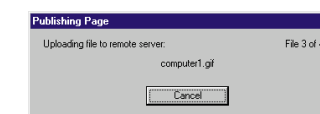
- 1 Kotisivun siirtämiseksi Internetiin ei tarvita mitään erityistä ohjelmaa, sillä Composer osaa senkin. Napsauta Composerin ikkunas- sa alhaalla vasemmalla näkyvää Online/Offline-kuvaketta ja siirry online-tilaan. Kun napsautat kuvaketta, tietokoneesi ottaa yhteyden Internetiin. Kun yhteys on valmis, voit aloittaa tiedostonsiirron.



- 2 Napsauta Publish-painiketta ja kirjoita Internet-palveluntarjoajan tiedot. Valintaikkunan alaosassa näet, mitkä tiedostot liittyvät siirrettävään sivuun, tässä kolme kuvatiedostoa html-tiedoston lisäksi. Napsauta OK.



- 3 Composer kopioi tiedostot palveluntarjoajan koneelle. Napsauta lopuksi OK.



- 4 Tee koekäynti uudelle kotisivulle selainohjelmalla.

Linkit auttavat liikkumaan Internetissä

Kompuutteri Kaikille -kotisivukoulun toisella oppitunnilla käsitellään linkkejä. Ne yhdistävät Internetin kotisivut toisiinsa.

Tervetuloa Kotisivukoulun toiselle oppitunnille. Tänään käsittelemme yhtä World Wide Webin tärkeimmistä osista – hyperlinkkejä.

Hyperlinkit, lyhyesti linkit, ovat viittauksia, joita napsauttamalla selainohjelma siirtyy toiselle Internet-sivulle. Verkossa surffailu tapahtuu suoraan osin linkkien kautta. Linkki voi osoittaa mille tahansa Internet-sivulle. Voit myös rakentaa linkin, jota napsauttamalla kotisivusi lukijat voivat lähettää sinulle sähköpostia.

Jos luit Kotisivukoulun ensimmäisen oppitunnin, voit jatkaa tästä. Jos tunti pääsi livahamaan ohi silmien, pääset tutustumaan siihen painamalla K-rompun Oppaat-painiketta.

VIHJE
Käytä kuvaa linkkinä
Jos teet pieniä painikkeita, voit muuttaa ne linkeiksi. Valitse kuva napsauttamalla sitä. Lisää linkki aivan kuten tekstilinkki.

KOKEILE ITSE

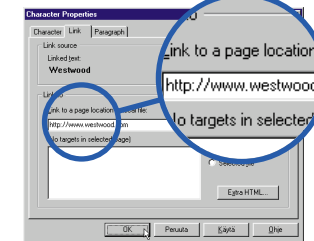
Kotisivuohjelma Netscape Composer löytyy K-rompulta 4/99. Paina keltaista painiketta.



Linkitä muita sivuja

Jos kaikki kotisivun omistajat tekisivät linkkejä vain omille sivuilleen, kukaan ei pääsisi puusta pitkään. Siksi voit tehdä linkkejä myös muiden ylläpitämille sivuille. Suosittuja linkityskohteita ovat aiheen puolesta kiinnostavat kotisivut ja esimerkiksi ystävien kotisivut. Voit tehdä linkkejä mihin itse haluat.

- 1 Valitse linkkisana ja tee uusi linkki.
- 2 Kirjoita kohdesivun osoite. Muista kirjoittaa alkuun **http://**, jos linkki viittaa johonkin toiseen Internet-sivuun.



- 3 Napsauta OK-painiketta ja linkki on valmis. Esimerkissä teimme linkin Westwoodin kotisivuille.



Tee linkki saman sivun eri kohtiin

Kirjanmerkki on tekstinkohde, johon Internetissä liikkuva lukija pääsee suoraan napsauttamalla kotisivulla olevaa hyperlinkkiä. Kirjanmerkit ovat erittäin hyödyllisiä varsinkin pitkällä tekstisivulla. Tee sivullesi hyperlinkkejä, joilla lukija pääsee suoraan etsimäänsä tekstinkohtaan.

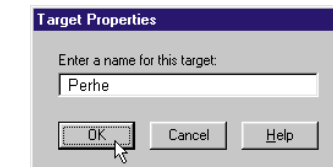
Tee kirjanmerkki

- 1 Siirrä hiiren osoitin siihen kohtaan, johon, haluat lisätä kirjanmerkin.

Joonaksen perhe:

Aiti: Tina, 34 v.
Veli: Timo, 9 v.

- 2 Napsauta Target-painiketta.
- 3 Anna kirjanmerkille nimi. Napsauta OK-painiketta.



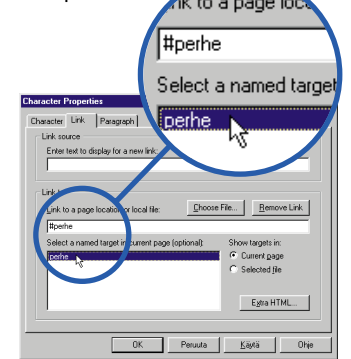
- 4 Kirjanmerkki näkyy Composerissa pienenä kuvakeena, joten se on helppo havaita sivua muokatessa. Selaimessa kuvaketta ei näy.

Joonaksen perhe:

Tee linkki, joka viittaa kirjanmerkkiin

Kirjanmerkkiin viittaava linkki tehdään lähes samalla tavalla kuin tavallinen linkki.

- 1 Tee linkki aivan tavalliseen tapaan.
- 2 Valitse kirjanmerkki luettelosta ja napsauta OK-painiketta.



Tee linkki omalle sivulle

Aloita tekemällä linkki kahden oman sivusi välille. Teimme toisen sivun tähän tarkoitukseen ja kirjoitim-

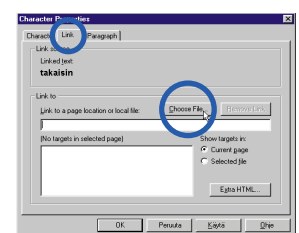
me sille hieman tekstiä. Tehtäväsi on tehdä hyperlinkki, joka viittaa edellisellä oppitunnilla tehtyyn kotisivuun.

Näin teet hyperlinkin Composerissa:

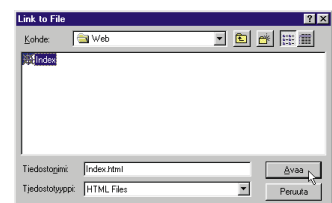
- 1 Valitse sana, jota napsauttamalla lukija siirtyy toiselle sivulle ja napsauta Insert Link -painiketta.



- 2 Valitse Link-välilehti ja määritä, mihin linkki johtaa. Napsauta Choose File -painiketta.



- 3 Valitse tiedosto, johon linkki viittaa ja vahvista valinta painamalla Avaa.



- 4 Napsauta OK-painiketta ja linkki on valmis. Huomaat sen siitä, että valitsemasi sana on eri värinen ja alleviivattu. Jos lukija napsauttaa sanaa "takaisin", hän siirtyy sivulle index.html.



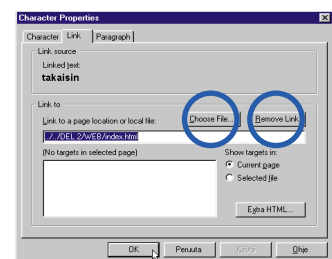
Linkin muokkaaminen

- 1 Napsauta linkkiä hiiren oikeanpuoleisella painikkeella ja valitse avautuvasta valikosta alakohta Link Properties.



- 2 Näyttöön avautuu sama valintaikkuna, jossa teit alkuperäisen linkin.

- 3 Voit poistaa linkin painamalla Remove Link -painiketta. Jos haluat muuttaa linkin kohdetta, valitse toinen sivu Choose File -painikkeella tai kirjoita uusi osoite.



Kokeile linkkiä selaimessa

Voit siirtyä sivujen välillä Composerissa tai avata ne Navigator-selainohjelmassa.

- 1 Paina hiiren oikeanpuoleista painiketta ja valitse Browse to: (tiedostonimi). Sivun avautuu Navigatorissa.



- 2 Paina hiiren oikeanpuoleista painiketta ja valitse "Open link in Composer". Avautuvassa uudessa Composer-ikkunassa voit muokata linkin osoittamaa sivua.



Tee sähköpostilinkki

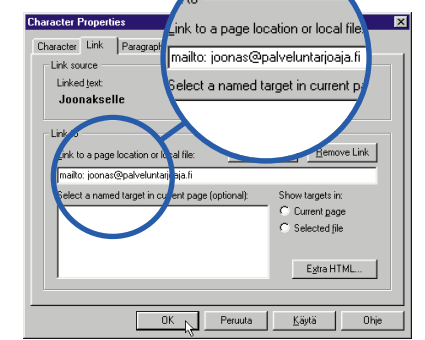
Linkin voi myös yhdistää sähköpostiohjelmaan, jolloin se käynnistyy linkkiä napsauttamalla. Silloin sivun lukija voi helposti lähettää sinulle sähköpostia, jos asiaa ilmenee.

- 1 Valitse sana ja tee uusi linkki.

E-mail:

Lähetä postia Joonakselle

- 2 Kirjoita valintaikkunaan "mailto:" ja sen perään sähköpostiosoite, johon haluat saada sivun lukijoiden viestit.



Hyperhieno hyperlinkki

Jos haluat tehdä sähköpostilinkistäsi hienomman – tai itsellesi helpomman – voit täyttää Osoite-kentän valmiiksi ja määrittää viestille useampia vastaanottajia. Tee uusi linkki tai muokkaa vanhaa. Lisää sähköposti-

osoitteen perään kysymysmerkki, näppäile seuraavat tiedot ja niiden väliin &-merkit. Teksti on kirjoitettava yhtenä rivinä. Lisää esim. seuraavat tiedot:

mailto:minä@yht.tarjoaja.fi? Subject=Minä&cc=sinä@yht.tarjoaja.fi&Body=Minä olen käynyt kotisivullasi.

Tätä komennot tarkoittavat: ? tarkoittaa, että perässä seuraa joitakin määrittäviä. Subject= Tämä teksti tulee näkymään sähköpostiviestin Osoite-kentässä. &-merkki merkitsee uuden määrittelyn alkua. cc= seuraavaan sähköpostiosoitteeseen lähetetään viestin kopio. &-merkki tarkoittaa, että on tulossa vielä yksi määrite. Body= Tämä teksti tulee näkymään viestin tekstikentässä.

Lisää kotisivullesi eläviä kuvia

Tervetuloa Kotisivukoulun kolmannelle oppitunnille. Tällä kertaa opit tekemään liikkuvia kuvia ja istuttamaan ne kotisivullesi.

Kotisivuilla näkyvä liike syntyy yleensä ns. moniosaisista GIF-kuvista, jotka esitetään nopeasti peräkkäin. Animoitun GIF-kuvan jokainen osa vastaa jotakin liikkeen osaa. Kotisivujen animointi toimii samalla tavoin kuin piirrosfilmeissä. Niissäkin liike syntyy lähes samanlaisista kuvista, jotka näytetään peräkkäin.

Animoitujen kuvien tekemiseen tarvitaan erityinen ohjelma. Tarkoitukseen sopii esimerkiksi K-rompulta löytyvä WWW Gif Animator. Ohjelman käyttö on erittäin helppoa. Voit tehdä sillä animaatioita ja muita jännittäviä erikoiseffektejä ja valmistaa banner-tekstin, joka muistuttaa valomainosta.

Animaatiot piristävät kumasti kotisivua, mutta liika on aina liikaa. Animaatiot vievät huomattavasti enemmän muistitilaa kuin tavalliset kuvat, joten niiden lataaminenkin kestää kauemmin.

Jos animaatioita on liikaa, sivun ulkoasusta tulee sekava ja sen lukeminenkin on vaikeaa. Hyvin tehty animaatio oikeassa paikassa herättää satunnaisen surffaaajan kiinnostuksen ja hauskuuttaa sivusi lukijoita.

KOKEILE ITSE

Kotisivuohjelma Netscape Composer ja animaatio-ohjelma WWW Gif Animator odottavat K-rompulla 5/99. Löydät ne keltaisen painikkeen takaa.

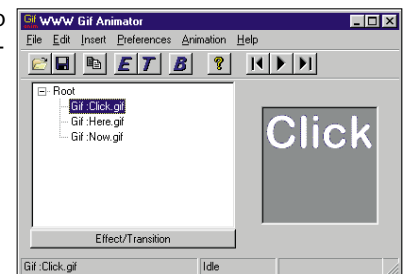


Animaation voi tehdä myös useasta kuvasta

Animaation voi tehdä myös alusta asti itse. Silloin tarvitaan GIF-kuvasarja, jolla voit tehdä missä tahansa grafiikkaohjelmassa, joka pystyy tallentamaan GIF-muotoisia kuvia, esimerkiksi Paint Shop Prossa.

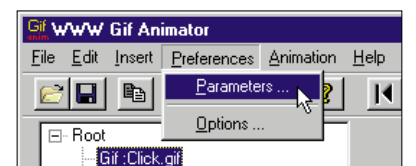
Voit käyttää piirroksia tai valokuvia, jotka on tallennettu GIF-muodossa. Kuvien on oltava samankokoisia.

1 Aloita uusi animaatio WWW Gif Animatorissa valitsemalla File-valikon alakohta New.

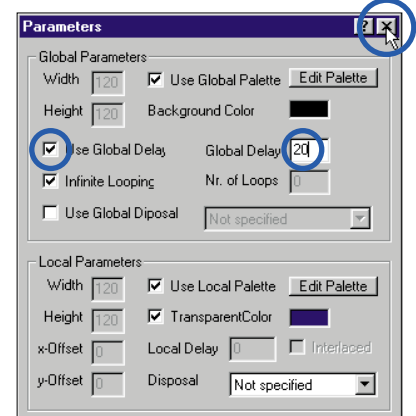


2 Siirrä kaikki haluamasi kuvat animaatioon avaamalla ne File-valikon Open-toiminnolla.

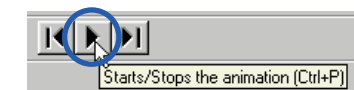
3 Nyt on määritettävä animaation suoritussnopeus. Avaa Preferences-valikko ja valitse Parameters.



4 Avautuvassa valintaikkunassa on rastitettava Use Global Delay. Kun mukana on vain vähän kuvia, Global Delay -arvon on oltava korkea. Sulje ikkuna napsauttamalla rastia.



5 Koeaja animaatio napsauttamalla käynnistyspainiketta tai näppäinyhdistelmällä Ctrl-P.



6 Nyt näet kuinka kuvan teksti vaihtuu. Kun lopputulos tyydyttää, voit tallentaa animaation aivan kuten yksittäisen GIF-kuvan.

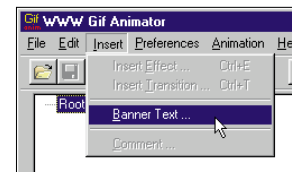


Selaimen tekstiviesti

Aloita tekemällä ensin yksinkertainen banner-teksti, joka juoksee ruudun reunasta toiseen.

1 Käynnistä WWW Gif Animator.

2 Valitse Insert-valikon alakohta Banner Text.

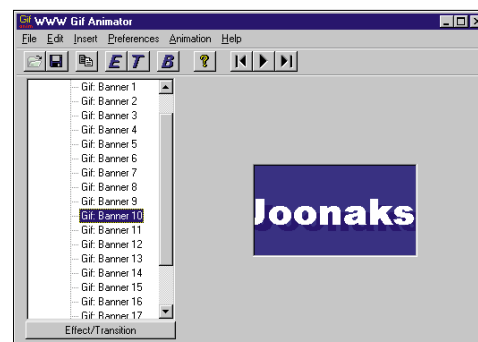
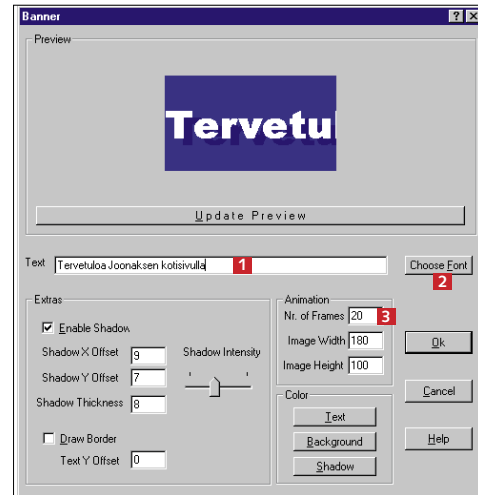


3 Text-kenttään kirjoitetaan tietenkin näytettävä teksti. Valitse fontti painamalla Choose Font -painiketta. Voit valita myös erilaisia värejä: Painikkeet Text, Background ja Shadow vaihtavat tekstin, taustan ja varjostuksen värejä. Nr. of Frames -kentässä voit määrittää, kuinka monesta kuvasta animaatio

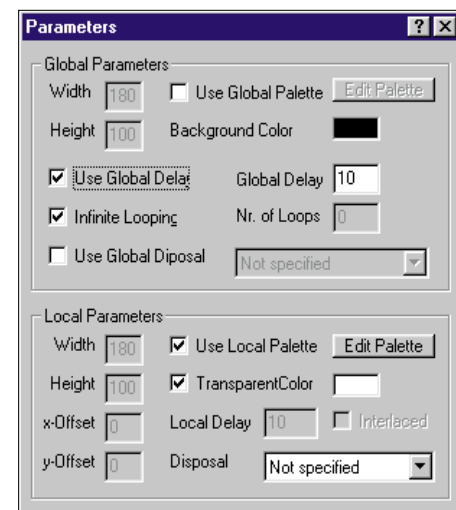
muodostetaan. Suurempi kuvamäärä parantaa luonnollisesti animaation laatua, mutta vie samalla huomattavasti enemmän muistitilaa. Meille riittää aluksi kuitenkin 20 kuvaa. Voit valita kuvien koon pisteissä mitattuna muuttamalla kenttien "Image Width" ja "Image Height" arvoja.

4 Vähän ajan kuluttua ohjelma on muodostanut 20 GIF-kuvaa. Vasemmasta luettelosta näet animaatiokuvien järjestyksen ja oikeassa kentässä niiden ulkonäön.

5 Käynnistä animaatio painamalla käynnistyspainiketta, joka on keskimäinen työkalurivin kolmesta nuolesta.



6 Jos animaatio liikkuu liian nopeasti tai hitaasti, voit muuttaa nopeutta mieleesi mukaan. Valitse Preferences-valikon kohta Parameters, rasti Use Global Delay ja näppäile uusi arvo kenttään Global Delay. Arvon kasvattaminen hidastaa animaation nopeutta. Sulje ikkuna napsauttamalla oikeassa yläkulmassa näkyvää rastipainiketta.

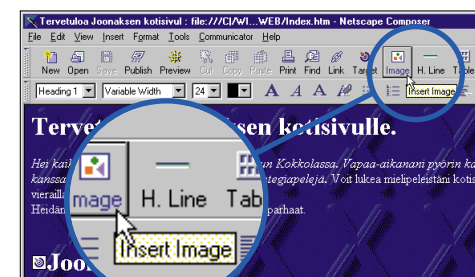


7 Tallenna animaatio File-valikon Save As -komennolla ja anna sille sopiva nimi.

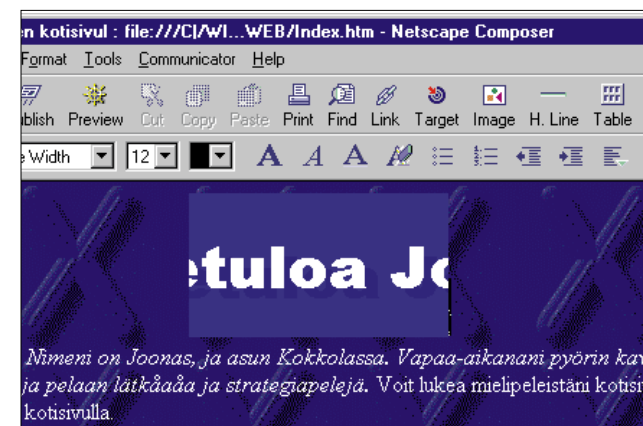
Lisää animaatio kotisivullesi

1 Avaa kotisivu Netscape Composerissa.

2 Lisää kuva napsauttamalla Image-painiketta.



3 Etsi tiedosto Choose File -painikkeen avulla ja lisää se kotisivullesi napsauttamalla OK. Nyt kuva on paikallaan ja Composer esittääkin jo animaatiota.



Esitä asiat selkeästi

Erilaisten taulukoiden ja luetteloiden avulla voit tehdä kotisivustasi tyylikkään ja helppolukuisen.

Kotisivukoulun neljännellä oppitunnilla järjestellään tekstiä luetteloiksi ja taulukoiksi. Nii-den avulla saat verkkosivusi selkeiksi pienellä vaivalla. Taulukoiden ainoa käyttötarkoitus ei suinkaan ole numerotiedon esittäminen, vaan niiden avulla voi laittaa tekstin ja kuvat järjestykseen, aivan kuten sanomalehdessäkin. Selkeiden kotisivujen takana onkin usein koko sivun kokoinen taulukko, ja juuri sellaisen opettelemme tekemään tässä artikkelissa.

Taulukot

HTML:n hyödyllisin ja käytetyin ominaisuus ovat taulukot. Niitä voi tietenkin käyttää tekstin ja lukujen esittämiseen rivi- ja palstamuodossa, mikä onkin taulukoiden tavallisin käyttötarkoitus. Niillä voi myös jakaa koko kotisivun siististi palstoihin, jolloin kaikki elementit pysyvät järjestyksessä. Taulukko voi sisältää tekstiä ja kuvia, ja siksi monien tyylikkaiden verkkosivujen pohjalta paljastuvatkin taitavasti käytetyt taulukot.

Yksinkertainen taulukko
Composerissa taulukon tekeminen on helppoa. Laitetaan aluksi perheen tiedot järjestykseen.

1 Napsauta Table-painiketta. Määritä taulukon koko näyttöön avautuvassa valintaikkunassa. Voit muuttaa kokoa myöhemmin tai vaikka poistaa taulukon kokonaan. Käytä neljää riviä ja neljää palstaa. Napsauta lopuksi OK.

2 Tyhjä taulukko näkyy Compose-rissa. Voit siirtyä solujen välillä näppäimillä Sarkain ja Vaihto+Sarkain.

3 Nyt voit kirjoittaa tekstit tyhjiin soluihin.

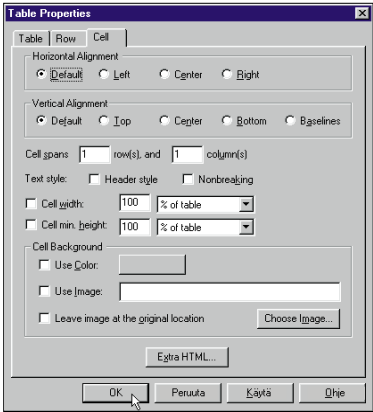
	Nimi	Ikä	Asema
Äiti	Tina	34	Myyjä
Poika	Joonas	9	Koululainen, 3. lk
Tytär	Maikki	7	Koululainen, 1. lk

Muokkaa soluja, rivejä tai kokonaista taulukkoa
Voit muuttaa mm. tekstin väriä ja kokoa tavallisilla työkaluilla. Jos haluat muuttaa taulukon ulkonäköä, tee se Table Properties -ikkunassa.

1 Napsauta solua hiiren oikeanpuoleisella painikkeella ja valitse Table Properties. Yksittäistä solua voit muuttaa Cell-välilehdellä. Jos haluat muuttaa riviä, siirry Row-välilehdelle. Kokonaista taulukkoa koskevat ominaisuudet muutetaan Table-välilehdellä.

	Nimi	Ikä	Asema
Äiti	Tina	34	Myyjä
Poika	Joonas	9	Koululainen, 3. lk
Tytär	Maikki	7	Koululainen, 1. lk

Leveys ja korkeus Voit määrätä jo ennalta, kuinka suuri solu on suhteessa taulukkoon. Voit myös valita, kuinka suuri taulukko on suhteessa sivun kokoon. Suhteet määrätään Cell- ja Table-välilehtien kentissä Width ja Height (leveys ja korkeus). Taulukon koko annetaan yleensä prosentteina, jotta taulukko ei koskaan ylitä sivun reunoja. Pistekoon käyttämisestä solujen koon määrittelyssä voi olla hyötyä esimerkiksi silloin, jos aiot laittaa solun sisälle kuvan. Voit varmistaa, että solun reuna myötäilee kuvan reunoja, kun solun leveys on sama kuin siihen tulevan kuvan.



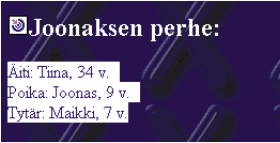
Taulukon tärkeimmät ominaisuudet ovat taustaväri, pystysuuntaus (vertical alignment) ja vaakasuuntaus (horizontal alignment). Tässä esimerkissä solujen tausta on sininen ja teksti on muotoiltu.

Luettelot

HTML-luetteloissa voit käyttää luettelomerkkejä ja

numeroita ilman että sinun tarvitsee itse pitää silmällä järjestyslukuja. Järjestyslukua ei myöskään tarvitse muuttaa, vaikka lisäisit väliin uusia kohtia. Luettelo voi sisältää useampia numerotasoja.

1 Kirjoita luetteloon tuleva teksti rivi kerrallaan ja valitse kaikki.



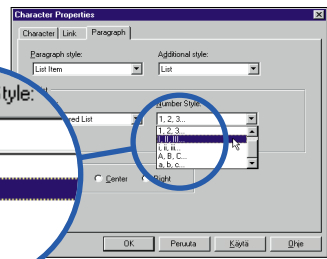
2 Napsauta haluamaasi luettelo-merkkiä. "Bullet List" antaa luettelomerkkeiksi pallot, "Numbered List" järjestysluvut.



3 Valitse rivi ja käytä Pienennä/Suurenna sisennystä -painikkeita.



4 Muotoile luetteloa napsauttamalla valittua luetteloa hiiren oikeanpuoleisella painikkeella. Valitse sitten "Paragraph/List Properties" ja esim. roomalaiset numerot.



Taulukko palstoina
Taulukoilla voit myös jakaa koko kotisivusi palstoihin. Silloin kaikki kotisivusi hyperlinkit ja kuvat istutetaan yhteen suureen taulukkoon.

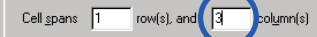
1 Lisää sivulle taulukko, joka koostuu kolmesta palstasta ja kahdesta rivistä. Ensimmäiselle riville tulee otsikko ja toiselle sivun teksti ja hyperlinkit.

2 Valitse Table Properties. Määritä taulukon leveydeksi 100% selainikkunasta. Poista valinta kohdasta "Equal Column Width", koska kaikista taulukon palstoista ei ole tarkoitus tehdä yhtä leveitä.

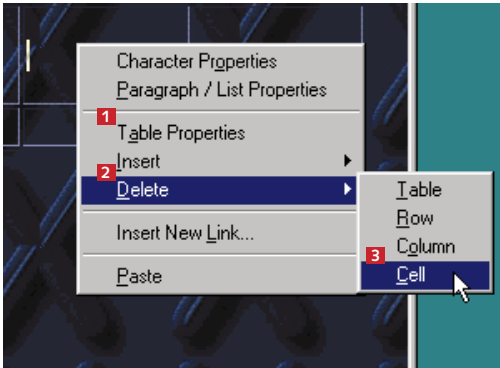


3 Otsikko vie kolme palstaa, eli solu on liian kapea. Napsauta ensimmäistä solua hiiren oikeanpuoleisella painikkeella ja valitse Table Properties.

4 Muuta solun kokoa Cell-välilehden Cell spans -kentässä. Anna Columns-kentän arvoksi 3.



5 Jos solu on jäänyt ylimääräiseksi, voit poistaa sen napsauttamalla hiiren oikeanpuoleisella painikkeella ja valitsemalla Delete ja Cell.



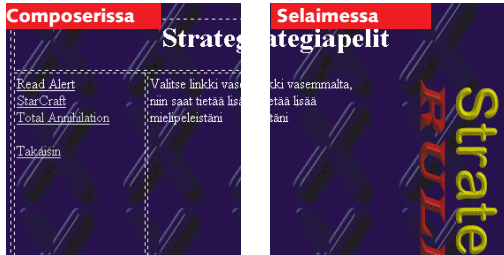
6 Kirjoita teksti ja hyperlinkit, ja lisää kuvat toisella rivillä oleviin soluihin.

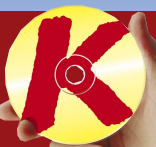


7 Muuta solun ominaisuuksia, niin saat tekstin oikeaan kohtaan. Napsauta toisen rivin solua hiiren oikeanpuoleisella painikkeella ja valitse Table Properties. Valitse Row-välilehden Vertical Alignment -asetukseksi Top. Silloin teksti näkyy solun yläreunassa.



8 Lopuksi poistetaan reunat. Valitse Table Properties ja poista valinta "Border line width". Kaikki reunat katoavat, ja niiden tilalla näkyy katkoviiva. Nämä viivat eivät kuitenkaan näy selaimen ikkunassa.





Kehykset viimeistelevät kotisivun

Kotisivun kehystäminen kannattaa. Sivusta tulee selkeämpi ja näyttöön mahtuu vaikka useampi sivu samalla kertaa.

Kehystämättömät verkkosivut alkavat jo käydä harvinaisiksi. Kehys jakaa sivun osat selkeisiin kokonaisuuksiin. Kehysten

avulla sivun navigointipainikkeet pysyvät näkyvissä kaiken aikaa, silloinkin kun sivun muu sisältö vaihtuu. Kehyksiä voi

lisätä sivulle mielensä mukaan, mutta niidenkin suhteen kannattaa pitää järki kädessä. Yleensä kaksi tai kolme kehys-

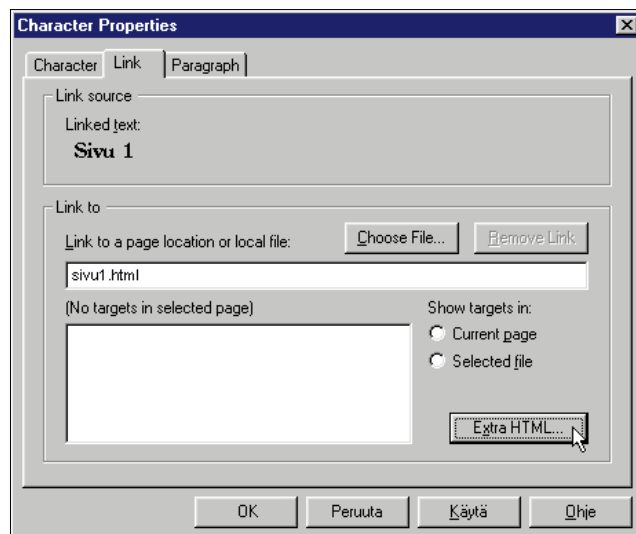
tä riittää sivulle kuin sivulle. Kehyksiä sisältävän verkkosivun muokkaaminen on tietenkin hieman tavallista sivua vaikeampaa. Jokainen kehys ja sen sisältö toimivat käytännössä omana sivunaan. Netscape Composer ei pysty tekemään kehyksiä suoraan, mutta voit tehdä sivut erikseen ja muokata niitä yksi kerrallaan.

Kehysten luominen ja toimintakuntoon saattaminen vaatii hieman käsiläillä kirjoitettua HTML-koodia. Sinun on myös muokattava sivusi hyperlinkkejä, jotta ne avautuisivat oikeassa kehyksessä. ■

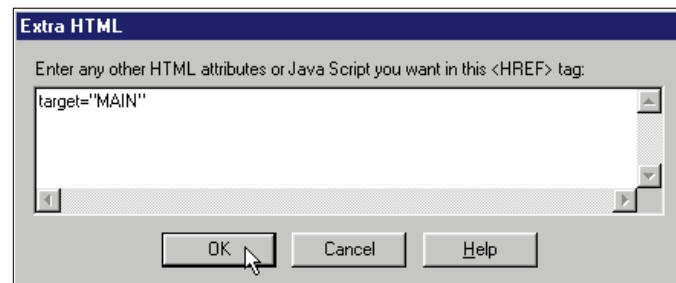
Perusta kehykset

Ensin on luotava käytettävät tiedostot, ja tässä esimerkissä teemme kolme tiedostoa. Annamme niille nimet navi.html, sivu1.html ja sivu2.html. Tiedosto navi.html sisältää hyperlinkit kahdelle muulle sivulle.

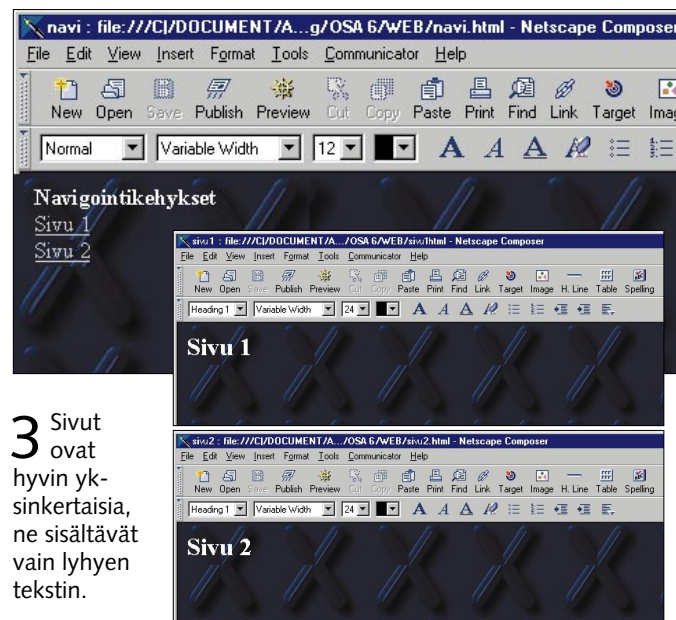
Sen on tarkoitus olla koko ajan näkyvissä sivun vasemmassa laidassa, kun taas sivut 1 ja 2 vaihtuvat oikeassa laidassa sitä mukaa, kun niiden linkkejä napsautellaan. Navi.html toimii siis "kaukosäätimenä" kahdelle muulle kotisivutiedostolle.



1 Luo navi.html ja tee linkit kahdelle muulle sivulle. Koska linkkien on tarkoitus avata sivut kehyksen sisään, sinun on kirjoitettava hieman ylimääräistä koodia. Napsauta siis Extra HTML.



2 Näyttöön avautuu uusi ikkuna. Kirjoita kummallekin linkille teksti target="MAIN" ja napsauta OK-painiketta.



3 Sivut ovat hyvin yksinkertaisia, ne sisältävät vain lyhyen tekstin.

Määritä kehykset

Kunhan olet perustanut kehykset ja muokannut hyperlinkit siten, että ne avautuvat tietyn nimisessä kehyksessä, kehykset on vielä saatettava toimintakuntoon. Helpoin tapa on

luoda Windowsin Muistioon HTML-tiedosto, jossa määritetään kehykset. Siihen taas tarvitaan koodeja nimeltä <FRAMESET> ja <FRAME>.

Tämä on vain yksi esimerkki kehysten käyttämahdollisuuksista. Voit myös määrittää, voiko käyttäjä muuttaa kehysten kokoja tai onko kehysten välillä rajoja. Aihetta käsitellään monilla Internet-sivuilla, ja yksi hyvä tietosivusto löytyy osoitteesta www.w3.org.

1 Kirjoita HTML-koodi tarkalleen seuraavasti:

```
<HTML>
<HEAD>
<TITLE>Kehykset</TITLE>
</HEAD>
<FRAMESET COLS="25%,*">
  <FRAME NAME="NAVI" ALIGN=top SRC="navi.html">
  <FRAME NAME="MAIN" SRC="sivu1.html">
</FRAMESET>
</HTML>
```

Ensimmäiset viisi koodia (<HTML>, <HEAD>, <TITLE>, </TITLE> ja </HEAD>) merkitsevät HTML-tiedoston alkua. Koodien <TITLE> ja </TITLE> välinen tekstipätkä on sivun otsikko. Koodissa <FRAMESET> määritetään palstojen lukumäärä ja leveys. Tässä tapauksessa palstoja tulee olemaan vain kaksi. Ensimmäisen palstan leveys on 25 % ja toinen palsta täyttää lopun tilan (*). Jos haluat luoda kolme palstaa, joiden leveydet ovat 20 %, 30 % ja loput, sinun on kirjoitettava seuraava koodi: <FRAMESET COLS="20%, 30%, *">. Sitten määritetään yksittäiset palstat. Jokainen kehys vaatii oman <FRAME>-koodinsa. NAME antaa nimen yksittäiselle palstalle ja SRC kertoo, mikä HTML-tiedosto avataan ensimmäisenä kehyksen sisään. Muista kirjoittaa kehyksen nimi tarkalleen samalla lailla kuin linkkejä perustaessasi. Suurilla ja pienillä kirjaimilla on tässä tapauksessa suuri ero.

Huomaa, että yksi kehys on nimeltään MAIN (NAME="MAIN"). Samaan nimeen viitattiin edellisen sivun "target="-komennolla.

2 Tallenna tiedosto Muistiossa esimerkiksi nimellä frame.html. Tämä tiedosto avataan selainohjelmassa, ja se ohjaa myös muita kehyksiin liittyviä tiedostoja. Jos olet siis tekemässä sivustosi aloitussivua, nimeksi täytyy ehkä antaa home.htm, index.htm tai default.htm.

3 Avaa edellä tekemäsi tiedosto frame.html tms. selainohjelmassa. Napsauta kokeeksi kahta hyperlinkkiä. Sivun oikean puolen sisällön pitäisi vaihtua, kun napsautat vasemman laidan linkkejä.



Kun napsautat linkkiä Sivun 1, oikealle puolelle avautuu tiedosto sivu1.html.



Jos taas napsautat linkkiä Sivun 2, näyttöön avautuu tiedosto sivu2.html.

Edellisillä tunneilla käsitellyt aiheet:

1. (3/99) Perusta kotisivu ja laita sinne tekstiä ja kuvia. Siirrä sivu lopuksi Internetiin.

2. (4/99) Internetin kotisivut liittyvät toisiinsa hyperlinkkien avulla. Opi linkittämään.

3. (5/99) Opi tekemään animoidun kuvan ja siirtämään sen omalle kotisivullesi.

4. (6/99) Taulukot ja luettelot selkeyttävät asioiden esittämistä, myös kotisivuilla.

5. (7/99) Tee kotisivullesi laskuri, joka kertoo sivuun tutustuneiden vierailijoiden määrän.

6. (8/99) Kehysten (frames) avulla teet kotisivuistasi entistäkin selkeämpiä.

Tee kotisivullesi painikkeita

Jos olet kyllästynyt pelkkiin tekstilinkkeihin, JAVA tuo sivuillesi elämää. Sinun ei tarvitse ohjelmoida – napsauttelu riittää.

Linkkeinä toimivia painikkeita näkyy jo lähes kaikilla kotisivuilla. Painikkeet houkuttelevat satunnaista napsauttelijaa huomattavasti tehokkaammin kuin sininen alleviivattu teksti.

Painikkeet toteutetaan yleensä JAValla, joka on eräs Internet-ympäristöön soveltuva olosuuntautunut ohjelmointi-

kieli. Selitys kuulostaa vaikealta, mutta kielen paras ominaisuus on se, että sillä ei tarvitse osata ohjelmoida ainuttakaan riviä. Sinun tarvitsee vain määrätä painikkeiden ulkonäkö. Ohjelma hoitaa varsinaisen ohjelmointityön täysin itsenäisesti ja kirjoittaa tarvittavat koodirit automaattisesti.

JAVA sopii hyvin Internetiin, koska sille ei muista ohjelmointikielistä poiketen ole merkitystä, minkälainen suoritin tietokoneessasi hurisee.

Koko ohjelmointi tapahtuu nimittäin selainohjelmassa, ja niitähän taas käytetään kaikenlaisissa tietokoneissa. Selainohjelmia valmistetaan pc-,

Mac- ja Unix-työasemille ja vielä monelle muullekin.

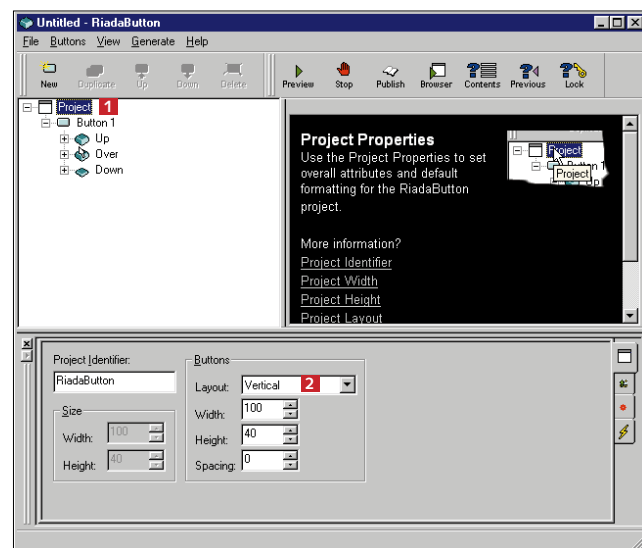
Kotisivujen yhteydessä tehdään pieniä JAVA-ohjelmia, joita kutsutaan nimellä "applets". Niitä ymmärtävät useimmat selainohjelmat, myös esimerkiksi Microsoft Internet Explorer ja Netscape Navigator.

RiadaButton

RiadaButton-ohjelma, joka löytyy tietenkin K-rompulta, on tehty juuri JAVA-pohjaisten painikkeiden valmistamiseen. RiadaButtonilla voit tehdä sekä teksti- että kuvakoristeisia painikkeita. Painikkeet reagoivat napsautukseen ja jopa hiiren osoittimen pitämiseen painikkeen päällä. Painike saattaa esimerkiksi muuttaa väriä, soittaa äänen tai jopa muuttaa muotoaan ja ulkonäköään.

1 Luo uusi painike

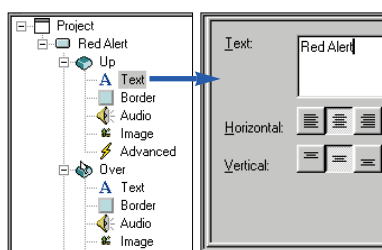
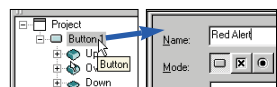
Ensin on luotava uusi painike. Painike voi olla kolmessa vaiheessa tai tilassa: Se voi olla ylhäällä, hiiri voi olla painikkeen päällä tai painike voi olla painettuna. Voit määrätä itse painikkeen ulkonäön eri tilanteissa.



1 Käynnistä RiadaButton ja uusi projekti. Näet näytöllä painikkeen kolme mahdollista tilaa.

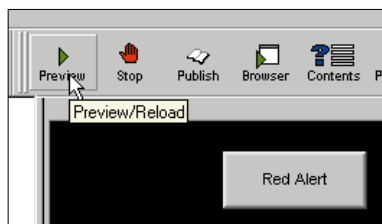
2 Aluksi sinun on päättävä painikkeiden koko ja niiden sijainti suhteessa toisiinsa. Huolehdi siitä, että Project 1 on valittuna luettelossa, ja valitse layout. Tässä esimerkissä painikkeet sijoitetaan päällekkäin, joten valitse Vertical 2. Painikkeiden leveydeksi määrätään 100 pistettä ja korkeudeksi 40 pistettä. Painikkeiden väliseksi etäisyydeksi (Spacing) määrätään 5 pistettä.

3 Sitten painikkeelle annetaan nimi. Se ei ole välttämätön, mutta selvittää tilannetta, jos painikkeita on enemmän kuin yksi. Napsauta Button 1 -kenttää ja kirjoita nimi Name-kenttään.



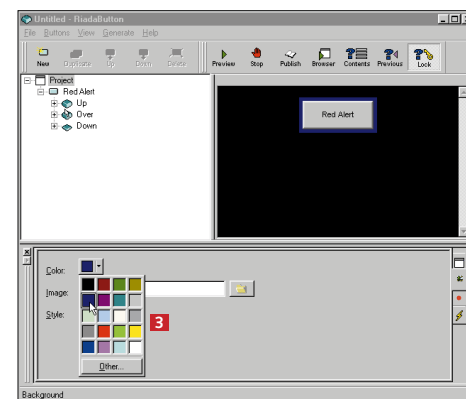
4 Seuraavaksi määrätään painikkeeseen tuleva teksti. Se voi olla erilainen painikkeen eri tiloissa, mutta tyydymme esimerkissä yhteen. Napsauta Up-tekstin viereistä plussaa. Valitse Text ja kirjoita painiketeksti. Tee samoin kohdissa Over ja Down.

5 Painike on nyt valmis, joten tarkasta tulos Preview-painikkeella. Testaa painikkeen toiminta napsauttamalla sitä hiirellä.

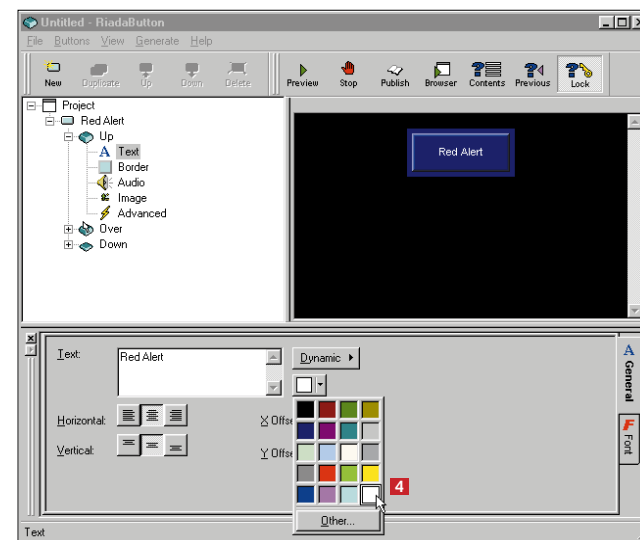


2 Lisää painikkeita ja värejä

Painike toimii mutta on hieman tylsän näköinen. Se kaipaa ilmiselvästi hieman potkua ja lisäväriä.



1 Aloita valitsemalla taustaväri. Sen olisi hyvä olla lähellä varsinaisen kotisivun taustaväriä. Napsauta Project- ja Color-tekstejä ja valitse väri 1. Tarkista väriyhdistelmän toimivuus napsauttamalla Preview-painiketta.



2 Napsauta Up-tekstiä ja valitse sama väri myös painikkeelle. Napsauta sitten Upin alla olevaa Text-riviä ja valitse tekstile uusi väri 4. Me valitsimme valkoisen painiketekstin.

3 Tee samoin kohdissa Over ja Down, mutta valitse Overille toinen painikeväri ja Downille toinen tekstiväri. Nyt teksti vaihtaa väriä, kun painike painetaan alas. Painike myös vilkkuu, kun hiiri kulkee sen ylitse. Tarkista lopputulos Preview-painikkeella. Touhun pitäisi näyttää suurin piirtein samalta kuin oikealla.

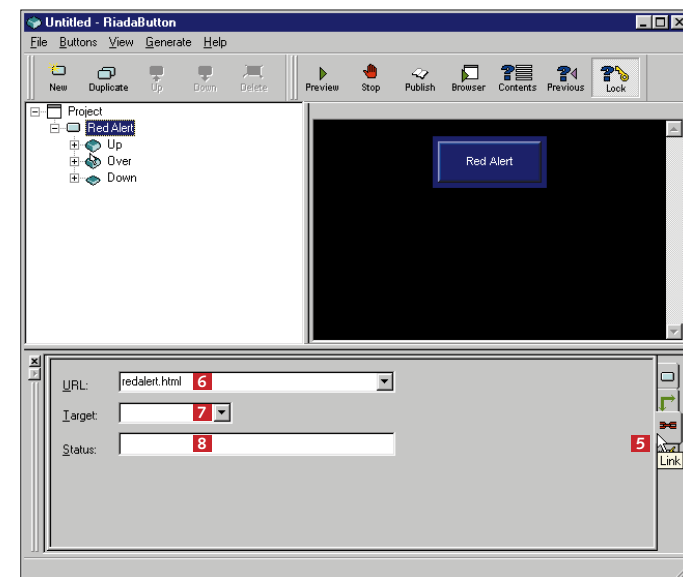


KOKEILE ITSE

Painikeohjelma RiadaButton majoilee K-rompun keltaisen painikkeen alla. Samasta paikasta löydät myös Netscape Composer -kotisivuohjelman.

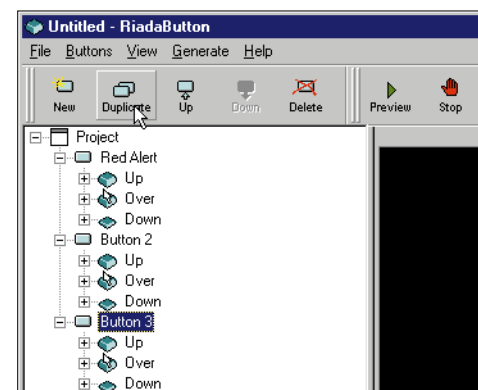


Jos Kompuutlerin kotisivukoulun aiemmat osat menivät sivu suun, voit tutustua niiden sähköisiin versioihin napsauttamalla K-rompun Oppaat-painiketta.



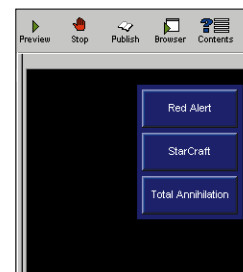
4 Kun hienot painikkeet on kerran tehty, niille pitäisi keksiä myös käyttöä. Painike viittaa html-sivulle, joka avautuu painiketta napsautettaessa samoin kuin tavallisesta tekstilinkistäkin. Napsauta painikkeen nimeä ja valitse alanurkan Link-välilehti 5. Kirjoita avattavan sivun nimi URL-kenttään 6. Mikäli painikkeella on tarkoitus siirtyä sivun määrättyyn kirjanmerkkiin, voit kirjoittaa merkin nimen Target-kenttään 7. Voit myös lisätä selainohjelman tilarivillä näytettävän viestin Status-kenttään 8.

5 Ensimmäinen painike on valmis, ja kahden muun tekeminen on helppoa. Napsauta Duplicate-painiketta kahdesti. Ohjelma tekee kaksi painiketta, joissa on sama teksti ja värit. Vaihda painikkeisiin sopivat linkit ja nimet.



6 Kun olet muuttanut uusien painikkeiden nimet, tekstit ja linkit, napsauta Preview-painiketta. Silloin voit ihailla kaikkia kolmea painiketta.

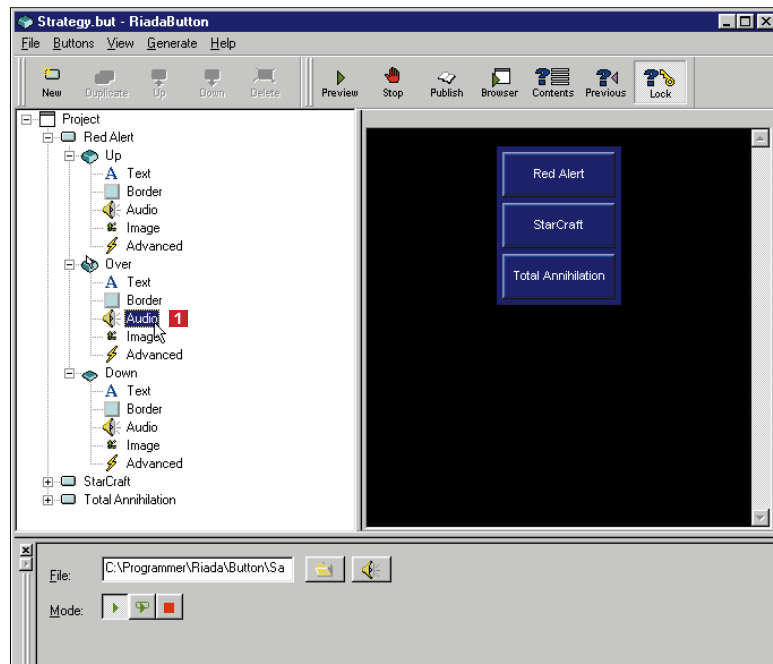
7 Jos nyt napsautat painikkeita kokeeksi, saat todennäköisesti virheilmoituksen, koska ohjelma ei löydä linkin osoittamia tiedostoja. Ongelma ratkeaa hetken kuluttua.





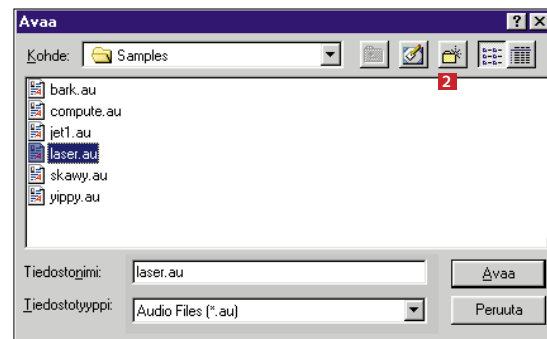
3 Lisää painikkeisiin ääntä

RiadaButton osaa muutakin kuin haalarihommia. Voit lisätä painikkeisiin äänitiedostoja ja painikkeen tilan mukaan vaihtuvia kuvia.



1 Ohjelman mukana kulkee pari ääninäytettä, joten käytetään yhtä niistä. Valitse jonkin painikkeen Over-tila ja napsauta Audio-tekstiä 1.

2 Valitse ääni
2 Avaa-painikkeella
2. Äänitiedostot löytyvät Samples-kansioista ohjelman asennuskansioista (yleensä: C:\Ohjelmat\riada\button\Samples). Voit valita äänen käyttötavan kohdasta Mode. Ensimmäinen painike soittaa äänen yhteen kertaan, toinen painike taas toistaa ääntä vaikka loputtomiin ja kolmas lopettaa äänitiedoston soittamisen.



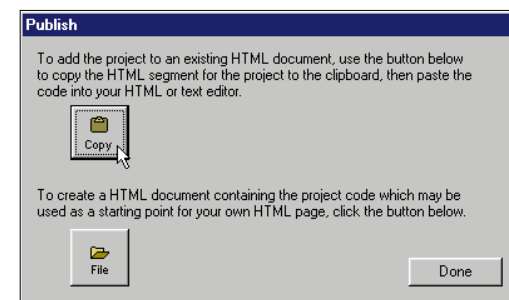
3 Napsauta Preview-painiketta. Nyt ääni soite- taan, kun pidät hiiren osoitinta painikkeen päällä.

VIHJE: Älä käytä ääntä painikkeen ylä- tai ala-asennoissa. Jos painike esimerkiksi soittaa äänen aina painikkeen ollessa ylhäällä, kotisivusi melskaa lähes tauotta.

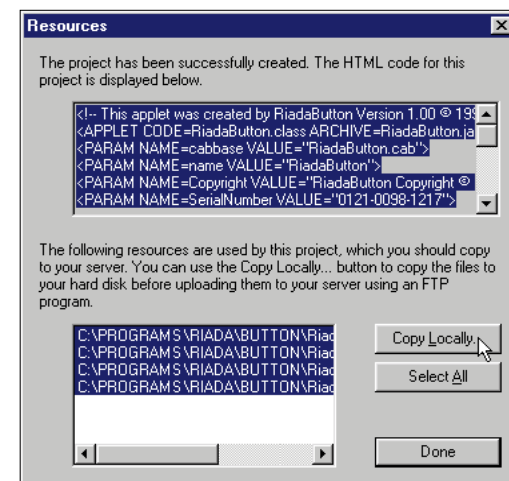
4 Kokoa projekti

Ennen kuin voit käyttää painikkeita kotisivullasi, projekti on kursittava kasaan. RiadaButton luo joukon tiedostoja, jotka ladataan kotisivulle yhdessä html-tiedostojen kanssa.

1 Napsauta Publish-painiketta.



2 Napsauta Copy-painiketta. Ohjelma tallentaa tarvittavan html-koodin muistiinsa, josta voit lisätä sen myöhemmin Netscape Composeriin. Ohita mainosvaroitukset OK-painikkeella. Ohjelma sijoittaa oman mainoksensa painikkeen yhteyteen. Mainoksesta pääsee kuitenkin eroon, jos on halukas maksamaan ohjelman käytöstä.



3 Yllä oleva valintaikkuna kertoo, mitä tiedostoja käytetään. Valitse Copy Locally ja valitse kotisivusi sijaintikansio kiintolevyltä. Tarvittavat tiedostot sijaitsevat silloin yhdessä paikassa ja ne on helpompi kopioida Internet-palveluntarjoajan koneelle.

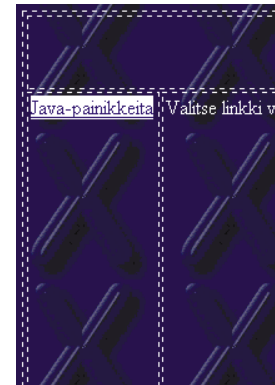
4 Projekti on valmis. Ohita seuraavat ikkunat Done-painikkeilla.

5 Liitä painike kotisivuusi

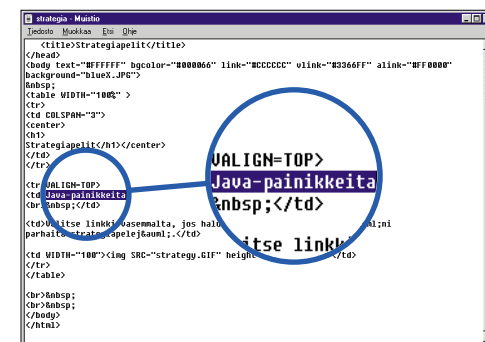
Painikkeita ei valitettavasti voi liittää kotisivuun suoraan Netscape Composerissa. Avaa Muistiossa se sivu, jolle haluat lisätä painikkeen, ja liitä siihen RiadaButtonin aiemmin luoma html-koodiosuus.

1 Käynnistä Composer ja avaa se sivu, johon haluat lisätä painikkeen.

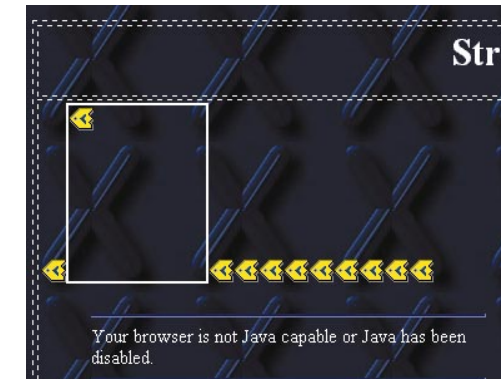
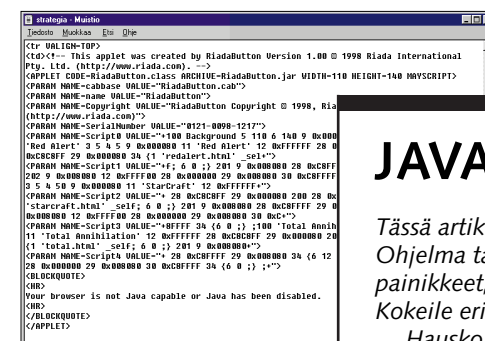
2 Kirjoita lyhyt teksti painikkeiden kohdalle. Oikea paikka löytyy silloin helpommin lähdekoodia tutkaillen.



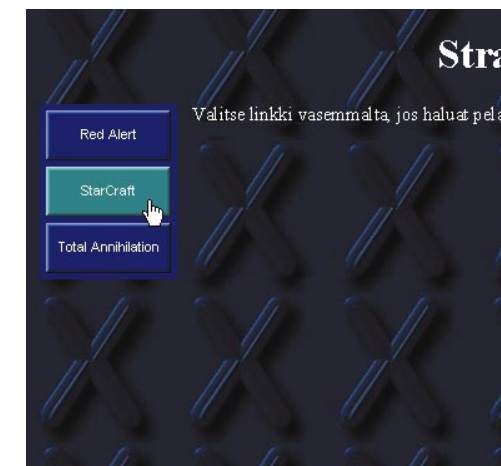
3 Tallenna sivu kiintolevylle. Avaa Muistio ja sen jälkeen kotisivu uudelleen.



4 Etsi äsken kirjoittamasi huomioteksti ja valitse se. Lisää ohjelmakoodi tekstin paikalle näppäinyhdistelmällä Ctrl+V.



5 Tallenna tiedosto ja sulje Muistio. Vastaa Kyllä, kun ohjelma ehdottaa sivun avaamista Composerissa. Sivun näyttö kummallistella, mutta älä missään nimessä muuta tai poista keltaisia symboleita. Selainohjelma osaa kyllä esittää painikkeet oikein.



6 Tallenna sivu Composerissa ja kokeile sitä Preview-painikkeella. Nyt voit katsella ja kokeilla valmista kotisivua sellaisena miltä se näyttää Netscape Navigatorissa.

JAVAn jatko-oppimäärä

Tässä artikkelissa käsiteltiin vain paria JAVAn ominaisuuksia. Ohjelma taitaa paljon muutakin, esimerkiksi läpinäkyvät painikkeet, kuvataustaiset painikkeet ja paljon muuta. Kokeile eri toimintoja rohkeasti käytännössä! Hauskoja hetkiä oman kotisivusi parissa.

Kutsu kotisivullesi vieraita

Jos olet pysynyt matkassa Kotisivukoulun seitsemällä oppitunnilla, olet saanut todennäköisesti melko tyylikkään kotisivusi verkkoon asti. Olisi harmi, jos sitä ei pääsisi kukaan näkemään. Sama tilanne kohtaa, jos hankit puhelimen mutta et kerro numeroasi kenellekään. Puhelimesi soi silloin vain, jos joku soittaa väärään numeroon.

Jos haluat sivullesi vieraita, sinut on annettava muille käyttäjille mahdollisuus löytää ne. Liitä siis sivusi Internet-sivujen luetteloihin ja kerro Internetin haku-koneille sivujesi olemassaolosta.

Suomessa voit ilmoittaa sivusi esimerkiksi Ihmemaahan hakuun osoitteessa www.fi.

Jos luulet sivujesi saavan osakseen kansainvälistäkin mielenkiintoa, kannattaa ilmoittaa sivuista vaikka osoitteisiin www.altavista.digital.com, www.yahoo.com, www.lycos.com, www.hotbot.com, www.webcrawler.com ja www.excite.com.

Etsi sivuilla osoitteen lisäämiseen viittaavia kohtia (Add URL tai vastaavaa). Voit tietenkin myös vihjata asiasta ystäville ja tuttaville ja pyytää heitä lisäämään vielä yhden mielenkiintoisen linkin kotisivujensa linkkilistoihin.